

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: נְצֻבִים-וַיֵּלֶךְ

כְּנִיסַת הַשָּׁבֹת: 18:16

עַרְשׂ"ק כַּד' אֵלּוּל תַּשַּׁע"ז (15.9.17) bnei-zion.com (ר"ת 20:00) יְצִיאַת הַשָּׁבֹת: 19:22

הַפְּטָרָה: "שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

אֵלּוּל - חֵדֶשׁ הַרְחָמִים וְהַסְּלִיחוֹת

כְּתָבוּ הַרְאֻשׁוֹנִים (אבודרהם דף רס"ו), שְׁחֵדֶשׁ אֵלּוּל, חֵדֶשׁ הַרְחָמִים וְהַסְּלִיחוֹת, רְמוּז בַּפְּסוּק: "אֲנִי לְדוֹדֵי וְדוֹדֵי לִי הַרְוֵעָה בְּשׁוֹשְׁנִים" (שיר השירים ו', ג') - שֶׁכֵּן "אֲנִי לְדוֹדֵי וְדוֹדֵי לִי" רֵאשִׁי תִּיבוֹת אֵלּוּל - שֶׁהוּא כְּפִדּוּעַ חֵדֶשׁ הַתְּשׁוּבָה, שָׁבוּ מִתְּקַשְׂרִים הַקַּב"ה וְיִשְׂרָאֵל, בְּבַחֲנֵת "אֲנִי לְדוֹדֵי וְדוֹדֵי לִי - "אֲנִי", כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, חוֹזֵרֶת בְּתִשׁוּבָה "לְדוֹדֵי", הַקַּב"ה. "וְדוֹדֵי לִי" - הַקַּב"ה מְשַׁפֵּעַ עָלַי חֶסֶד וְרַחֲמִים.

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, אֵיךְ מִתְּקַשֵּׁר גַּם הַמְּשֵׁךְ הַפְּסוּק "הַרְוֵעָה בְּשׁוֹשְׁנִים" לְחֵדֶשׁ אֵלּוּל, חֵדֶשׁ הַרְחָמִים. אוֹמֵר עַל-כֵּךְ בְּעַל הַתְּנִיָּא, עַל-פִּי מָה שֶׁמְבוֹאֵר בְּזֶהֱרַק הַקְּדוֹשׁ: "מָה שׁוֹשְׁנָה - אֵיךְ תִּלְיֶסֶר עָלַי, אֵיךְ כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל אֵיךְ תִּלְיֶסֶר מִכִּילֵיךְ דְּרַחֲמֵי דְּסַחְרִין לָהּ מִכָּל סְטֵרְאָה" (=מָה שׁוֹשְׁנָה - יֵשׁ בָּהּ יְגִי (=13) עָלַי, כֵּךְ כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהּ יְגִי מִיְדוֹת רַחֲמִים, שְׁסוּבּוֹת לָהּ מִכָּל צַד). נִמְצָא מִכָּאן, כִּי הַשׁוֹשְׁנָה, בֵּת יְגִי הָעָלִים, רוֹמְזֵת לְיְגִי מִיְדוֹת הַרְחָמִים, הַמְּתַגְלוֹת וְהַמְּאִירוֹת בְּחֵדֶשׁ אֵלּוּל, (חֵדֶשׁ בּוֹ עָלָה מִשָּׁה רַבָּנוּ, לְאַחַר חֶטָא הָעֵגֶל, כְּדִי לְהִבְיֵא אֶת הַלּוּחוֹת הַשְּׁנַיִם, וְנִתְרַצָּה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְיִשְׂרָאֵל בְּשִׂמְחָה, וְאָמַר לְמִשָּׁה: "סִלְחָתִי כְּדַבְּרִיךְ").

וְהֵנָּה, אוֹמֵר הַיִּשְׁמַח יִשְׂרָאֵל", יִשְׁנֵם שְׁנֵי מִיָּנִי יְגִי מִיְדוֹת שֶׁל רַחֲמִים: אֶחָד שֶׁגִּילָה הַקַּב"ה לְמִשָּׁה רַבָּנוּ, כְּשֶׁעָלָה לְהַר סִינַי לְקַבֵּל אֶת הַלּוּחוֹת הַשְּׁנַיִם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: (שְׁמוֹת ל"ד, ו'-ו'): "וַיַּעֲבֹר ה' עַל פְּנֵינוּ וַיִּקְרָא: ה', ה', א. א. א. ב. רַחוּם. ג. וְחַנוּן. ד. אַרְךָ הַאֲפִים. ו. וְרַב חֶסֶד, ז. וְאַמֶּת ח. נָצַר חֶסֶד ט. לְאַלְפִים י. נִשְׂא עוֹן י. א. וְפָשַׁע י. ב. וְחִטָּא י. ג. וְנִקְהָה".

וְיְגִי מִיְדוֹת הַשְּׁנִיּוֹת הֵן מָה שֶׁאָמַר מִיכָה הַנְּבִיא (מִיכָה ז', יח'-כ'): "א. מִי אֵל כְּמוֹךָ ב. נִשְׂא עוֹן ג. וְעָבַר עַל פְּשַׁע ד. לְשִׁאֲרֵי נַחְלָתוֹ ה. לֹא חֲחִזִּיק לְעַד אִפּוֹ ו. כִּי חֲפָץ חֶסֶד הוּא ז. יִשׁוּב יְרַחֲמֵנו ח. יִכַּבֵּשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ ט. וְתִשְׁלִיךְ בְּמַצְלוֹת יָם כָּל חַטָּאתָם י. תִּתֵּן אֶמֶת לְעַקֵּב י. א. חֶסֶד לְאַבְרָהָם י. ב. אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם י. ג. מִיָּמֵי קְדָם".

וּמְבוֹאֵר בְּדַבְרֵי הָאֲר"י הַקְּדוֹשׁ, שְׁאוֹתָם יְגִי מִיְדוֹת הַרְחָמִים שֶׁל מִיכָה הַנְּבִיא גְבוּהוֹת וְנִעְלוֹת יוֹתֵר מִיְגִי מִיְדוֹת הַרְחָמִים שֶׁנֶּאֱמָרוּ לְמִשָּׁה. וְזֹאת, כִּי יְגִי מִיְדוֹת הַרְחָמִים שֶׁנֶּאֱמָרוּ לְמִשָּׁה נִוְעָדוּ לְהַחֲיוֹת אֶת הַגּוֹף - שֶׁאִפְּלוּ נִגְזְרָה, חֶסֶד וְחִלְיָה, מִיְתָה עַל הַגּוֹף, כְּמוֹ שֶׁהִיא לְאַחַר חֶטָא הָעֵגֶל - עַל-יְדֵי יְגִי מִיְדוֹת רַחֲמִים אֵלוּ תִמְשֵׁךְ חַיּוֹת עַל הַגּוֹף.

וְאֵילוּ יְגִי מִיְדוֹת הַרְחָמִים שֶׁל מִיכָה הֵן לְחַיֵּי הַנְּשֻׁמָּה - שֶׁאִפְּלוּ אִם פָּגַם הָאָדָם, חֶסֶד וְחִלְיָה, בְּנִשְׁמָה - עַל-יְדֵי יְגִי מִיְדוֹת הַרְחָמִים שֶׁל מִיכָה, תִּמְשֵׁךְ חַיּוֹת רוּחָנִית לְנִשְׁמָה. וְלָכֵן בְּחֵדֶשׁ אֵלּוּל צָרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ (=לְעוֹרֵר) דוֹקָא אֶת יְגִי מִיְדוֹת הַרְחָמִים שֶׁל מִיכָה, שֶׁהֵן לְחַיּוֹת הַנְּשֻׁמָּה, כְּדִי לְתַקְּנָה עַל-יְדֵי תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה.

וּמוֹסִיף הַיִּשְׁמַח יִשְׂרָאֵל" וְאוֹמֵר: אֵיךְ יִזְכֶּה הָאָדָם לְהַמְשִׁיךְ (=לְעוֹרֵר) עָלָיו אֶת יְגִי מִיְדוֹת הַרְחָמִים? וּמְשִׁיב, שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל לְהִידְמוּת לְה' יִתְבָּרַךְ. כְּמוֹ שֶׁהַקַּב"ה מִתְּנַהֵג עִם יִשְׂרָאֵל בְּ-יְגִי מִיְדוֹת שֶׁל רַחֲמִים (רַחוּם וְחַנוּן, אַרְךָ אֲפִים וְכו'), כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְזַכֵּךְ אֶת עַצְמוֹ וְלְהַתְּנַהֵג עִם חֲבֵרוֹ בְּמִיְדוֹת רַחֲמִים אֵלוּ. הַיִּשְׁמַח יִשְׂרָאֵל" אוֹמֵר, שֶׁכְּדִי לְצַאֵת זְכָאִים בְּיוֹם הַדִּין בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, צָרִיךְ כָּל אָדָם לְהִשְׁתַּדֵּל לְהִידְמוּת לְבוֹרְאוֹ - לְה' יִתְבָּרַךְ. וְכְמוֹ שֶׁהַקַּב"ה מִתְּנַהֵג עִם יִשְׂרָאֵל בְּ-יְגִי מִיְדוֹת שֶׁל רַחֲמִים, כֵּךְ צָרִיךְ הָאָדָם לְזַכֵּךְ אֶת עַצְמוֹ וְלְהַתְּנַהֵג עִם חֲבֵרוֹ בְּמִיְדוֹת רַחֲמִים אֵלוּ, וְעַל-יְדֵי כֵךְ יִתְנַהֵג עִמוֹ ה' יִתְבָּרַךְ בְּמִידָה כְּנִגּוּד מִיְדָה, וְיַעֲוֹרֵר עָלָיו אֶת יְגִי מִיְדוֹת הַרְחָמִים, כְּדִי שִׁיזְכֶּה בְּדִין בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה.

כְּדִי שְׁנוּכַל לְהִבִּין אֶת יְגִי מִיְדוֹת הַרְחָמִים שֶׁל הַקַּב"ה, בְּמִיּוֹחַד בְּיָמֵים אֵלוּ שֶׁל חֵדֶשׁ הַרְחָמִים וְהַסְּלִיחוֹת, נְבִיא אֶת בִּיאורוֹ שֶׁל הַרְמ"ק, עַל הַמִּידָה "יִכַּבֵּשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ", בְּסִפְרוֹ הַקְּדוֹשׁ "תּוֹמַר דְּבוֹרָה", וְכֵךְ הוּא כּוֹתֵב: בְּמִידָה זוֹ שֶׁל "יִכַּבֵּשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ", מְגַלָּה לָנוּ הַרְמ"ק דְּבַר עֲמוּק מְאֹד. שֶׁהֵנָּה, לְמִרוֹת שֶׁהַקַּב"ה מְשַׁגֵּחַ עַל כָּל מַעֲשֵׂי בְּנֵי הָאָדָם, אִם לְטוֹב וְאִם לְרָע, בְּכָל זֹאת, בְּרוֹב רַחֲמֵי וְחֶסְדֵּיו הוּא נוֹתֵן רַק לְמַצּוֹת וְלִמְעֻשִׂים הַטּוֹבִים לְעֵלוֹת לְמַעְלָה, בְּמַעְלוֹת הַסֵּלֶם, וְלַעֲמוּד לְפָנָיו בְּשָׁמַיִם. וְאֵילוּ אֶת הַעֲבִירוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל אוֹמֵר הַרְמ"ק, הוּא יִתְבָּרַךְ כּוֹבֵשׁ לְמַטָּה, כְּדִי שֶׁלֹּא יוֹכְלוּ לְעֵלוֹת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְזוֹהִי מִידַת "יִכַּבֵּשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ", שֶׁהוּא כּוֹבֵשׁ אֶת הָעוֹנוֹת לְמַטָּה לְאַרְצָה.

וְלֹא זוֹ בְּלָבָד שֶׁהַקַּב"ה כּוֹבֵשׁ אֶת עוֹנוֹתֵינוּ, אֶלָּא שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ אֵינוֹ נוֹתֵן רְשׁוֹת לְכָל הַמְּקַטְרָגִים, שֶׁנִּבְרָאוּ

מכל אותם העונות, לעלות למעלה לשמים לפני ה' יתברך, והם משוטטים למטה בהרי החשך, במקום הקליפות.

וזהו שכתוב בתהילים (ה', ה'): "לא אל חפץ רשע אַתָּה... לא יגרד רע". דהינו, שבמקום מגוריו של הקב"ה בשמים לא ימצא שום דבר רע. שכן, אין הקב"ה סובל למעלה במגוריו בשמים שום דבר של רע, ולכן הוא כובש את העונות למטה, ומסתכל עליהם מרחוק.

וצריכים אנו לדעת, שזהו חסד גדול שעושה הקב"ה עמנו. שכן, אם הקב"ה לא היה כובש עונותינו למטה לארץ, היו עולים אותם העונות שלנו למעלה, עד לפני יתברך בשמים, והיה פגם החטא איום ונורא. שכן, כאילו גרמנו להכניס טומאה בקודשי הקודשים לפני ה', ואין לדך פגם גדול מזה.

ולכן, כאמור, הקב"ה, ברוב רחמיו וחסדיו, כובש עונותינו למטה, לעולם הזה, כדי שלא יוכלו לעלות למעלה לפניו בשמים.

וכפי דבריו הקדושים של הרמ"ק: "הרי הקב"ה מתנהג עם ישראל במידה זו ("יכבש עונותינו"), והיא סוד כבישת העון. כי הנה, המצוה היא כפורחת עלתה נצה, ובוקע ועולה עד אין תכלית לכנוס (=להיכנס) לפניו יתברך. אמנם העונות, אין להם פניסה שם, חס ושלום, אלא (הקב"ה) כובשם שלא יכנסו, כדכתיב

(תהלים ה', ה'): "לא יגרד רע" - לא יגור במגורך רע. אם כן, אין העון נכנס פנימה... והינו "יכבש עונותינו", שאין העונות מתגברין (ונכנסים) לפניו כמצות, אלא (הקב"ה) כובש אותם, שלא יתעלו ולא יכנסו. עם היות (=למרות) שהוא משגיח על דרכי איש, הטוב והרע, עם כל זה, הטוב (=המצות) אינו כובשו, אלא פורח ועולה (לשמים)... ונבנה ממנו בנן ולבוש נכבד. ו(ואולם), (ה)עונות אין להם סגולה זו (לעלות לשמים), אלא (הקב"ה) כובש אותם, שלא יצליחו הצלחה זו ולא יכנסו פנימה (=להיכל ה' בשמים)".

על-פי זה יתבאר לנו להבין מה שקלל הקב"ה את הנחש ואמר לו (אחרי שפתה הנחש את אדם ותוה לאכול מעץ הדעת): "על גחנך תלך ועפר תאכל כל ימי חייך" (בראשית ג', יד), ופרש שם רש"י: "רגלים היו לו (=לנחש) ונקצצו". והנה, ידוע כי הנחש הוא הניצר הרע, וכדי שלא יעלה הניצר הרע למעלה בשמים לקטרג לפני ה', הקדים הקב"ה תרופה למכה ו"קצץ" את רגליו של הנחש, כדי שפאמור לא יקטרג על עם ישראל.

וזהו גם ביאור מאמר חז"ל (מדרש אב דר' עקיבא): "לשקר אין לו רגלים". דהינו, הקב"ה "קצץ" את רגלי השקר, כדי שלא יהיו לו רגלים לעלות למעלה לשמים לקטרג על בניו של הקב"ה, בני ישראל. ולכן מצינו בתורה על דור הפלגה (בראשית י', ה'): "ויאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים... ויירד ה' לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם" - לרמוז בזה, שלמרות שפגמו בני האדם בעון חמור מאד מאד של מרידה במלכות שמים, הנה לא עלו אלה העונות למעלה, אלא נשארו למטה בעולם הזה, ולכן כפיכול "ויירד ה' לראות" - ירד הוא יתברך לראות את מעשיהם של בני האדם.

על-כן, ממשיך הרמ"ק ואומר: "אף מידה זו צריך האדם להתנהג בה, שלא יכבש טובת חברו ויזכור (את) רעתו שגמלהו. אלא, אדרבא, יכבש הרע וישכחהו ויזניחהו, ולא יגור במגורו רע, ותהיה הטובה סדורה תמיד לפניו, ויזכור לו (=לחברו) הטובה, ויגבירה לו על כל המעשים שעשה לו, ולא ינכה בלב, ויאמר: אם עשה לי טובה, הרי עשה לי (גם) רעה! ו(אז) ישפח הטובה. לא יעשה כן! אלא יתרצה על הרעה בכל דרך ריצוי שיוכל, והטובה אל יזניחנה לעולם מבין עיניו, ויעלים עינו מן הרעה כל מה שיוכל, כדרך שהקב"ה כובש עונות". (על פי "אזכה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"בן מאה ועשרים שנה אנכי היום"

פרש רש"י: "אנכי היום" - היום מלאו ימי ושנותי. ביום זה נולדתי, וביום זה אמות. המלה "היום" היא נוטריקון: יום הלידה ויום מיתה. וכתוב בספר "זר הצבי", שתיבת "היום" היא ראשי תיבות היום מלאו ימי ושנותי, כפי שפרש רש"י. לגבי מה שנאמר, שביום זה נולד וביום זה ימות, ניתן ללמוד, שהקדוש ברוך הוא משלים שנותיהם של הצדיקים, מיום ליום ומחדש לחדש. שכן, הנה תיבת "היום", האותיות הנגלות שוות לאותיות הנסתרות. דהינו, אותיות המילוי של "היום" - ה, יוד, וו, מם - שוות מספרית. וזאת, כדי להורות כי יום הלידה (שהוא גלוי לכל) ויום המיתה (שנסתר מעין כל) שוים, כי משה נולד

כידוע ב-ז' באדר, ונפטר ב-ז' באדר.

"מלא כל הארץ כבודו"

האדמו"ר רבי יצחק מאיר מגור, בעל "חידושי הרי"ם", התבלט מנעוריו כילד שנון ופקח, ולמדני העיר נהנו להסב עמו בכל שעה פנויה, ולהציג לו שאלות שונות. יצחק הקטן השיב בטוב-טעם ודעת על כל שאלה, ודבריו עוררו התפעלות רבה אצל השומעים, שחשו כי הילד שלפניהם נולד לגדולות. כשהיה יצחק הקטן כבן שש, קרא אליו אחד מזקני החסידים: אמר נא לי, היכן נמצא הקב"ה, ותקבל ממני מטבע של זהב! התבונן יצחק בפני הדובר, והשיב לו בחייד שובבני: אני אתן לך שני מטבעות זהב אם תאמר לי היכן ה' אינו נמצא...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"אבינו מלכנו חמול עלינו ועל טפנו ועל עוללינו"

כניסת השבת: 18:16

פְּרֵשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: נְצִיבִים-וַיֵּלֶךְ

ערש"ק כד' אלול תשע"ז (15.9.17) bnei-zion.com (ר"ת 20:00) יציאת השבת: 19:22

הַפְּטָרָה: "שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"לכו נא ונזכרה יאמר ה' אם יהיו חטאיכם כשנים כשֶׁלֶג ילבינו"

על הכתוב בישעיה (א, יח): "לכו נא ונזכרה יאמר ה' אם יהיו חטאיכם כשנים כשֶׁלֶג ילבינו", אומר המקובל האלקי הרמ"ע מפאנו זצ"ל: הרי לכאורה בפסוק זה יש לתמוה הפלא ופלא. שהרי כאשר יש לאיש תביעה כנגד חברו, ברור שהוא מזמינו לדין כדי לחיבו בדין. ואילו כאן, אומר הקב"ה, מלכו של עולם, לישראל: "לכו נא", שזאת לשון רפות ובקשה. ועוד יותר תמוה: הקב"ה אומר לישראל: בואו "ונזכרה", שהוא לשון ויפוח (כביכול הקב"ה אומר לישראל: "בואו ונתפוח, ואני מוכיח לכם"), ש"אם יהיו חטאיכם כשנים (=אדומים כשושנים), אני מטהר אתכם מאלו העונות, עד ש'כשֶׁלֶג ילבינו" – עד שיהפכו העונות לבנים, כשֶׁלֶג הלבן.

אם כך, צריכים אנו להבין. אם הקב"ה מבקש לנקות את חטאי בני ישראל, מדוע אומר להם "לכו נא ונזכרה" (=בואו ונתפוח)? וכי איזו תועלת יש בוויפוח עם ישראל?

אומר על-כך הרמ"ע מפאנו: הנה, כתוב בגמרא (קידושין מ'), שהאדם נידון אחר הרוב. דהינו, אם יש לו יותר זכויות מעבירות, מיעוט עונותיו לא נחשב, והוא נקרא צדיק ויוצא ופאי בדין. ואולם, אומר הרמ"ע, יש להקשות כאן, הרי יש גמרא מפורשת, האומרת (בבא קמא נ'): "פל האומר, הקדוש ברוך הוא ותָרַן הוא – יותרו חיי". אם כך, איך במקרה שלנו, מותר הקב"ה על מיעוט העונות?

אלא, מתרץ ענין זה הרמ"ע מפאנו, ואומר: ויתור נחשב רק אם הוא נגד ההלכה. אבל, כאן הויתור על מיעוט עונותיו של האדם הוא על-פי דין. שכן, ההלכה אומרת, ש"אחרי רבים להטות" – דהינו, שצריכים ללכת על-פי רוב המצות, ולכן אין זה נחשב ויתור.

והנה לפעמים מתעורר קטרוג גדול על ישראל, שכן יש להם מיעוט מצות, ורוב עבירות, ועל כן המקטרגים למעלה בשמים דורשים מהקב"ה להעניש את ישראל על כך. ואולם והקב"ה שהוא אב הרחמן, רוצה מאוד להצדיק את בניו בני ישראל בדין, כדי שלא יענשו על עונותיהם, ואולם הרי אי אפשר לוותר אלא על פי הדין, כי פלל גדול הוא בידינו (משלי כט' ד'): ש'מלך במשפט יעמיד ארץ", דהינו שהמלך (=הקב"ה) חייב לעשות דין ומשפט צדק, ואל לו להפלות ולהיטיב עם ישראל שחטאו.

אלא שגם לזה יש לו להקב"ה עצה נפלאה והיא: "לכו נא ונזכרה יאמר ה'..."

ומסביר ענין זה הרמ"ע מפאנו ואומר: הנה שנינו הלכה ברורה (שבועות לא'): "מנין לשנים שבאו לדין, אחד לבוש סמרטוטין, ואחד לבוש איצטלית בת מאה מנה, שאומרים לו (לעשיר): לבש כמותו (=כמו העני), או (אומרים לעשיר) הלבשהו כמותך? תלמוד לומר: 'מדבר שקר תרחק'". והכונה כאן במשנה היא, שכאשר באים שנים לבית הדין למשפט, אחד עשיר והשני עני, והעשיר לבוש בגדים מפוארים, ואילו העני לבוש סמרטוטים – הנה, נפסק להלכה, שאומרים לעשיר, שיתלבש כמו העני, או שילביש את העני כמו שהוא לובש בגדים מפוארים. וכל זאת, כדי שלא יסתתמו טענותיו של העני, בראותו את העשיר לבוש בבגדים יקרים, ואילו הוא לבוש בבגדי סתבות.

והנה, ידוע שבני ישראל נשפטים לפני הקב"ה בשני אופנים. באופן הראשון, הקב"ה הוא השופט את ישראל על כל מעשיהם, לטוב או לרע. באופן השני, הקב"ה הוא בעל הדין הבא לתבוע את בני ישראל למשפט לפני הפמליא של מעלה, שהם הסנהדרין של בית דין בשמים, ותפקידם לשמוע את טענת הקב"ה כנגד ישראל.

והנה, ידוע שלבושו של הקב"ה הוא לבן, כמו שכתוב (דניאל ז', ט'): "לבושה (של הקב"ה) כתלג (=כשֶׁלֶג) חור". כלומר, לבושו של הקב"ה הוא כשֶׁלֶג לבן. ולעומת זאת, ישראל, כאשר הם חוטאים, לבושם הוא אדום כשנים (=כשושנים). שכן, הצבע האדום רומז על עונות.

ולכן, כאשר רוצה הקב"ה לזכות את ישראל בדין על-פי דין תורה, אומר להם הקב"ה: "לכו נא ונזכחה". דהינו, לא אהיה לכם לדין ולשופט. אלא, לכו נא בבקשה לבית דין של מעלה, "ונזכחה" (=נתוכח) לפני הפמליא (=הסנהדרין) של מעלה, על חטאיכם. והנה, מצד ההלכה, בית דין של מעלה צריך לומר, כביכול, להקב"ה: מאחר ואתה לבוש כשלג, וישראל לבושים כשנים (=בבגדים אדומים כשושנים). על-כן, או שתלבש בגדים כמו ישראל (בגדים אדומים), או שתלביש את ישראל בבגדי לבן, כמוך.

ומכיון שלא שייך שהקב"ה ילבש, חלילה, בגדים אדומים, הרומזים לחטא, לכן, בהכרח שיסיר הקב"ה את הבגדים האדומים מישראל, וילבישם בבגדי לבן כשלג, ועל-ידי כך יטהרם מעונותיהם.

וזהו שאומר הקב"ה לישראל: "לכו נא ונזכחה... אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו": מאחר ורוצה הקב"ה לזכות את ישראל בדין, אומר להם: "לכו נא ונזכחה" – בואו ונלך לבית דין של מעלה, כדי שישמע את טענותי כלפי ישראל, ואז בהכרח שצריך אני להלבין את חטאיכם, כיון שלפי ההלכה שני בעלי הדין צריכים להיות באותו לבוש, וממילא יוצאים אתם זכאים בדין.

על-פי דבריו הקדושים של הרמ"ע מפאנו, מפרש ה"בני יששכר" את הכתוב בהפטרת "עקב" (ישעיה נ"ג, ח): "קרוב מצדיקי... נעמדה יחד, מי בעל משפטי יגש אלי". דהינו, "קרוב מצדיקי" – כאשר הקב"ה רוצה להצדיק את ישראל במשפט, שהרי אנו בבחינת "קרוב" של הקב"ה (כמו שנאמר: "בנים אתם לה' אלהיכם"), על-כן "נעמדה יחד" למשפט, לפני הפמליא של מעלה. כי "מי בעל משפטי" – הוא הקב"ה – "יגש אלי" לעמוד עם ישראל לפני בית דין של מעלה, וממילא יצטרך הקב"ה להלביש את ישראל בבגדי לבן, ויטהרם מחטאייהם. ענין זה גם מסביר לנו את מנהג ישראל, שבראש השנה וביום הפיפורים הם לובשים בגד לבן. שכן, הדבר בא לרמוז לכל באי עולם, שבימים אלו מלבין הקב"ה את עונות ישראל "כשלג" – כדי לטהרם ולהוציאם זכאים בדין.

(ויש לומר, שברור הוא שהקב"ה מטהר ומלביש את בניו בבגדי לבן רק כאשר הם מתודים על חטאייהם ועונותיהם, ובכך מגלים שאכן "חטאיכם כשנים" (=אדומים כשושנים) – שהם לבושים בבגדים אדומים. אולם, אם אין ישראל עושים תשובה, וממשיכים בדרך הרעה, הם מגלים בזאת, שלפי דעתם אין הם לבושים בבגדי אדום, וממילא אין הקדוש-ברוך-הוא מטהרם ומלבישם לבן). (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "כוחו של בטחון בה"

מעשה בכפרי אחד, שגר עם אשתו יותר מעשר שנים, ולא נתברך בבנים. אמרו לו כמה מיוחדעיו: "הגיע הזמן שתגרש את אשתך העקרה, ותשא לך אשה אחרת, שתזכה אותך במהרה בכרי-בטן". אולם הכפרי התמים דחה הצעה זו של מיוחדעיו, כי חש בשכלו הפשוט, שאין זו מן המידה לגרום עוגמת-נפש לבת ישראל כשרה.

פעם התארח בביתו של הכפרי חסיד אחד, שהיה מתלמידיו המובהקים של המגיד רבי ישראל מקוויניץ. סח לפניו הכפרי את מרי לבו, ובקש ממנו עצה טובה שתחלץ אותו ממצוקתו. אמר החסיד האורח לכפרי: "אם תשמע לעצתי, השכם נא לפתחו של המגיד הגדול מקוויניץ, שפבר החיש ישועה ופדות לכמה וכמה עקרות". מהרו הכפרי ואשתו ובאו אצל המגיד, והתחננו לפניו שיברך אותם בזרע של קימא.

המגיד הזקן התבונן בפני הבאים, ולבסוף קרא אליהם בפסקנות: "אם רוצים אתם בבו, עליכם לשים על שלחני חמשים ושנים זהובים, כמנין 'בן'". "חמשים ושנים זהובים"?! – קרא הכפרי בתדהמה – "הרי זה סכום גדול, המצוי רק בידי עשירים מופלגים. שמא יסתפק הרבי בעשרה זהובים?" אך המגיד עמד על דרישתו, שעל האיש להביא בהקדם חמשים ושנים זהובים, טבין ותקילין. בלית ברירה שב הכפרי לביתו, והחל מפשפש אחר מטבעות פסף. לבסוף צבר תיק מלא מעות, שסכומן עלה לעשרים זהובים, ובא אצל המגיד. "יראה נא הרבי מה רב הפסף המצוי בתיק זה!" – קרא הכפרי בקול תחנונים – "ויסתפק במספר הזהובים שהבאתי הפעם". "עליך להביא חמשים ושנים זהובים" – תזר המגיד ואמר – "ולא פחות מזה".

נשא הכפרי את שתי ידיו כלפי מעלה בתנועת יאוש, וקרא לעבר אשתו: "בואי גלך מפאו, וה' יעזור לנו גם בלי המגיד!". באותו רגע אורו עיניו של ר' ישראל, וקרא לעברם בקול בוטח: "לכו נא לביתכם בשלום, כי קרובה ישועתכם לבוא ממרום". לא עברו ימים מרובים, ודברי הצדיק התקיימו במלואם, כי גדול כוחו של בטחון בה, הנובע ממעמקי הלב...

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

"אבינו מלכנו חמול עלינו ועל טפנו ועל עוללינו"

כְּנִיסַת הַשָּׁבֹת: 18:16

פְּרֻשַׁת הַשָּׁבֹעַ: נְצָבִים-וַיֵּלֶךְ

עַרְשׂוֹת כַּד' אֵלּוּל תַּשַּׁע"ז (15.9.17) bnei-zion.com (ר"ת 20:00) יְצִיאַת הַשָּׁבֹת: 19:22

הַפְּטָרָה: "שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטריכם כל איש ישראל טפכם נשיכם וגרף אשר בקרב מחניך מחטב עציך עד שאב מימך" (כט', ט')

על הכתוב, "אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטריכם כל איש ישראל..."
אומרים חז"ל: "היום" הוא יום הדין, ראש השנה. וזאת, כפי שכתוב באיוב (א', ו'): "ויהי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על ה', ויבוא גם השטן בתוכם", ופרש רש"י: "ויהי היום" – אותו יום שהיה ראש השנה, שהוא יום תרועה, וצוה הקב"ה לשטן להביא זכות וחובה של כל הבריות... ויבוא גם השטן בתוכם' – לקטרג (על הבריות".

וצריך לדעת שביום זה "כל איש ישראל" (וגם כל באי עולם) עוברים לפניו כבני מרון (=אחד אחד), כדי לתת דין וחשבון על כל מה שעשו במשך השנה שעברה, כמו שחבר לנו הפיטן האלקי: "בראש השנה יכתבון וביום צום כיפור יחתמו, כמה יעברון וכמה יבראון, מי יחיה ומי ימות, מי בקצו ומי לא בקצו, מי במים ומי באש...".
אולם, כדי להמתיק את גזר הדין, מיעץ לנו הקב"ה, וכביכול אומר: אמת, "אתם נצבים היום" בראש השנה, "כלכם לפני ה' אלהיכם". שכן, כל באי עולם עוברים לפני כבני מרון. אבל, אם תהיו כלכם באחדות – ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטריכם כל איש ישראל" – תזכו במשפט ובדין, כי יש בכח האחדות סגולה נפלאה להמתיק את כל הדינים.

בענין זה מגלה לנו התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי ענין נפלא, שפאן בפתוב "אתם נצבים..." מנתה התורה הקדושה עשרה סוגי אנשים בישאל: (1) ראשיכם (2) שבטיכם (3) זקניכם (4) ושטריכם (5) כל איש ישראל (6) טפכם (7) נשיכם (8) וגרף אשר בקרב מחניך (9) מחטב עציך עד (10) שאב מימך".
ומוסיף הזהר הקדוש, שאותן עשר דרגות בישאל הן כנגד עשרת הדברות. ומתחלקים הם חמש דרגות כנגד חמש הדברות מצד ימין, וחמש דרגות כנגד חמש הדברות מצד שמאל.

וכפי דברי הזהר הקדוש (יתרו פב, מתורגם): "אמר רבי שמעון: ראשי העם עמדו לבדם, ראשי השבטים לבדם, הנקבות לבדן. חמש מדרגות עמדו לימין וחמש מדרגות לשמאל. זהו שאמר הכתוב: (1) ראשיכם (2) שבטיכם (3) זקניכם (4) ושטריכם (5) כל איש ישראל' – הרי חמש מדרגות לימין. וחמש מדרגות לשמאל מי הם? (6) טפכם (7) נשיכם (8) וגרף אשר בקרב מחניך (9) מחטב עציך עד (10) שאב מימך' – הרי חמש מדרגות לשמאל. וכל המדרגות נתקנו כעין של מעלה (=כנגד עשר הספירות שהקב"ה ברא את העולם) – כנגדם ירשו ישראל נחלת עולם עשרת הדברות, שבהם תלויות כל המצוות וכל הזכויות..."

להלן כונת הזהר הקדוש, שעשרת הדברות הם כנגד עשר דרגות בישאל – חמש דרגות, חמש דרגות:

"אנכי ה' אלהיך"	כנגד ראשיכם	"לא תרצה"	כנגד טפכם
"לא תעשה לך פסל"	כנגד שבטיכם	"לא תנאף"	כנגד נשיכם
"לא תשא את שם ה'"	כנגד זקניכם	"לא תגנב"	כנגד גרף
"זכור את יום השבת"	כנגד שטריכם	"לא תענה"	כנגד חטב עציך
"כבד את אביך..."	כנגד כל איש ישראל	"לא תחמוד"	כנגד שאב מימך

והנה, כאשר אנו מתבוננים בדברי הזהר הקדוש, (שעשר הדרגות בישאל הן כנגד עשרת הדברות), רואים אנו נקודה נפלאה בדבריו: "הטף"/הילדים הקטנים הם כנגד הדיבור הששי – "לא תרצה".
וצריך להבין ענין זה. שכן, מה הקשר של הטף/הילדים הקטנים לדיבור "לא תרצה"?

תחילה, נקדים להביא את גדל החשיבות המיוחדת שיש בחינוך הטף, שהוא כידוע בכת עינם של ישראל כזרע עם קדש. כפי המבואר בירושלמי, על אחז מלך יהודה, שכאשר בקש לעקור את התורה מישראל, נעל את בתי הכנסיות ואת בתי המדרשות, כדי למנוע לימוד תורה מתנוקות של בית רבן, באומרו: "אם אין גדיים – אין תישים. אם אין תישים – אין צאן ואין רועה. אם אין רועה – אין עולם".

וכונתו של אחז המלך היתה ש"אם אין קטנים – אין תלמידים. אם אין תלמידים – אין חכמים. אם אין חכמים – אין תורה. אם אין תורה – אין בתי כנסיות ובתי מדרשות. אם אין בתי כנסיות ובתי מדרשות – אין הקב"ה משרה שכינתו בעולם". (וזה "אין עולם", שהרי כל העולם הזה עומד בזכות התורה הקדושה. (כמו שכתוב: "אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי" ירמיה לג' כה)

מפאן יש לנו ללמוד על האחריות הגדולה המוטלת על ההורים לחנך את הטף ברוח התורה והיראה, כדי שיהיו בכלל "תיים", כמו שכתוב: "ואתם הדבקים בה' אלהיכם תיים כלכם היום". שכן, אם לא נחנך את הטף כראוי, יהיו הם חלילה בבחינת "מתים", כמו שאמרו חז"ל (ברכות יח'): "רשעים בתייהם קרויין מתים", והרי זה כאילו עברנו על בחינת "לא תרצח".

ועל-כך שנינו בגמרא (סנהדרין צט): "אמר ריש לקיש: כל המלמד את בן חברו תורה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשאו, שנאמר (בראשית יב, ה): 'ואת הנפש אשר עשו בחרן...'. ופרש רש"י: "שהכניסן תחת כנפי השכינה – אברהם מגיר את האנשים, ושרה מגירת (את) הנשים ומעלה עליהם הכתוב כאילו עשאו" (=כאילו בראו אותם). ומזה נשפיל להבין כי כמו שהמלמד את בן חברו תורה, הרי זה כאילו ילדו הולדה רוחנית. כך, המלמד את בנו תורה, הרי זה כאילו הולידו – לא רק הולדה גופנית, אלא גם הולדה רוחנית.

אבל, אם חלילה לא חנכו כראוי בתורה ובעבודת ה', ולא הקנה לו נפש רוחנית – הרי זה חלילה עובר על "לא תרצח", שהוא כנגד "טפכם". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

לחינוך הטף יש קשר הדוק ונפלא לחדש אלול

על הכתוב בפרשתנו (ל, ו): "ומל ה' אלהיך את לבבך ואת לבב זרעך לאהבה את ה' אלהיך בכל לבבך". כתב ה"אבודרהם" (תפילת ראש השנה), וכן הביא גם "בעל הטורים", שראשי התיבות: "את לבבך ואת לבב זרעך" – הם ראשי תיבות אלול.

וצריך להבין ענין זה, מדוע רמזו חדש אלול דוקא בהקשר של "זרעך"?

ומבאר ענין זה הרה"ק משינאווא (דברי יחזקאל "נצבים"), ואומר: "צריך לדעת, (ש)החטאים של האדם מביאים פגם גם על זרעו. (ו)על-כן אמר הכתוב 'ומל ה' אלהיך את לבבך' – שתשוב בתשובה. ועל-ידי שתשוב בתשובה שלימה תסיר גם מזרעך את הפגם, שבא על-ידי החטאים שלך. וזה 'ואת לבב זרעך' – שעל-ידי (תיקון) לבבו, יתקן (גם) לבב זרעו, ונרמז בראשי התיבות 'את לבבך ואת לבב זרעך' (ראשי תיבות) אלול – שבחדש אלול העת מוכשר לזה" (=לתקן פגם נפשו של האדם, ואת פגם זרעו).

"הבמבוק הסיני"

מסופר על אדם אחד, שכמה ימים לפני ראש השנה החל לאבד תקוה. ראש השנה כבר כמעט הגיע, והוא חשב על כל ההחלטות שקבל על עצמו בשנה שעברה, ולצערו שום דבר בחייו לא השתנה. הוא נשאר אותו אדם, עם אותן הבעיות ואותם החסרונות. היאוש כרסם בלבו, עד שפנה להתיעץ עם רבו.

הרב הקשיב ושאל: "האם ידוע לך כמה זמן לוקח לבמבוק הסיני הענק לצמוח עד לגובה של בגין? בשנה הראשונה משקים ומדשנים את השתיל הזעיר... וכיום לא קורה. ממשיכים להשקות ולדשן אותו במשך שנה נוספת, ואחריה עוד אחת... ועוד אחת... ועדין שום דבר לא קורה..."

ואז... בשנה החמישית... הבמבוק "מזנק" לשמים! ובתוך ששה שבועות צומח לגובה של 30 מטרים! אם כן, כמה זמן לוקח לבמבוק לצמוח לגובה מדהים שכזה?"

"ששה שבועות" – ענה האיש. "זאת הטעות שלך – זה לוקח לו חמש שנים! אם בשלב כלשהו במשך אותן השנים האיכר היה מפסיק להשקות את השתיל הרך, הוא היה נובל ומת.

ומה באמת קרה במהלך השנים הללו? מתחת לפני האדמה התפתחה רשת מסועפת של שורשים, כדי שתוכל לתמוך בצמיחתו המתפרצת של הבמבוק. צמיחה מצריכה סבלנות והתמדה. כל טיפת מים חשובה, כל צעד קטן משפיע לטובה. יתכן ולא תבחין מיד בהבדל, אבל הצמיחה מתרחשת. אל תתיאש.

בנחישות עיקשת המשך לטפח את שורשי השינוי, ובסופו של דבר תפרוץ גם אתה, ותגיע לגבהים עצומים...".

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:16

פְּרֻשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: נְצַבִּים-וַיֵּלֶךְ

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 19:22 (ר"ת 20:00)

ערש"ק כד' אלול תשע"ז (15.9.17) bnei-zion.com

הַפְּטָרָה: "שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם..." (כט' ט')

על הכתוב: "אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם..." , אומר רש"י הקדוש, על-פי מדרש תנחומא: למה נסמכה פרשת "נצבים" **לקללות** (=לתוכחה הקשה שבפרשה הקודמת - פרשת "כי תבוא")? לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתיים (=תשעים ושמונה קללות), מלבד **ארבעים ותשע הקללות** שבפרשת "בחקתי", שבספר "ויקרא" - **הוריקו** פניהם (=החזירו פניהם של ישראל, מרוב פחד), ואמרו: מי יוכל לעמוד באלו (=ב**קללות** המרובות הללו)?! התחיל משה לפיסס: "אתם נצבים היום..." - הרבה הכעסתם למקום (=לה'), ולא עשה אתכם כליה, והרי אתם קימים לפניו".

וצריכים אנו להבין מה שנחם משה רבנו את ישראל - "אתם נצבים היום". הלא עדין אימת פחד **הקללות** הקשות שבפרשת "כי תבוא" במקומה עומדת.

ונקדים לומר דבר נפלא שכתב ה"חקל יצחק", על הכתוב בפיוט של הימים הנוראים: "באין מליץ ישר מול מגיד פשע, תגד ליעקב דבר חק ומשפט, וצדקינו במשפט..." (=אם אין לנו ביום הדין מליץ ישר/סניגור שיגן בעדינו מול מגיד פשע/המקטרג, המספר את כל פשעינו - תגן עלינו זכות יעקב אבינו, ותזכנו ביום הדין).

וצריכים אנו להבין, מדוע הזכיר בפיוט זה, דוקא את יעקב שיגן בעדינו ביום הדין? ומבאר ואומר ה"חקל יצחק": מספר **הקללות** בפרשת "בחקתי" הוא 49, ומספר **הקללות** בפרשת "כי תבוא" הוא 98. סך-הכל 147 **קללות**, וזהו בדיוק מנין שנותיו של יעקב אבינו, שחי בקדושה ובטהרה 147 שנים, שבהן הגן עלינו, כנגד אותן 147 **קללות** שכתובות בתורה.

וזהו פירוש הפיוט של הימים הנוראים: "באין מליץ ישר מול מגיד פשע" - כאשר אין "מליץ ישר" מול **המקטרג**, המגיד פשע ורוצה לעורר על ישראל, חס וחלילה, את 147 **הקללות** שבפרשיות התוכחה. הנה "תגד ליעקב דבר חק ומשפט" - זכור לנו אבינו שבשמים את זכותו של יעקב אבינו, שחי בקדושה ובטהרה 147 שנים, ועל-ידי זה "וצדקינו (=תזכנו) במשפט..."

ענין זה פותח לנו שער להבין את מה ששנינו בגמרא (מנחות כט'): "אמר רבא: שבעה אותיות צריכות שלשה **זיונין** (=הגנה), ואלו הן **"שעטנ"ז ג"ץ"**. ופרש רש"י: "ג'(=3) תגין קטנים בכל אחת... אחת נוטה לימין, ואחת נוטה לשמאל, ואחת נוטה למעלה".

מביאור דברי הגמרא אנו למדים, שישנן שבע אותיות בספר התורה, והן **"שעטנ"ז ג"ץ"**, ועל כל אות צריכים להיות שלשה **תגין**. ומאחר ויש שבע אותיות (שעטנ"ז ג"ץ) יש סך-הכל 21 **תגין**.

ופרש ה"אגרת הטיוול" (רבנו חיים, אחי המהר"ל מפראג) ואמר, שהתגין הם בצורת האות **ז**, כדי לומר לנו שהתגין הם בבחינת "כלי **זין**" (=חרב וחנית) להגן על ישראל משלש הקליפות **שטן, צו, גץ**. וכפי דבריו הקדושים: **"שעטנ"ז** הוא אותיות **שטן צו, והם ב' מקטרגים גדולים**. וזהו סוד **התגין** של שעטנ"ז ג"ץ, כי **ג"ץ** הוא גם שם של מקטרג אחד, והתגין שעליהן הם כמו **חרב וחנית** כדי להנצל מהם".

ולפי זה יתכן לומר, שמטעם זה התגין הם דוקא על אותיות **שעטנ"ז ג"ץ**. כי היות שישנן ג' קליפות קשות - **שטן, צו, גץ** - וכך מטרדם היא **לקטרג** על ישראל כדי לעורר עליהם קמז' (=147) **קללות** שבפרשת התוכחה, על-כן צונו הקב"ה לכתוב על כל אחת משבע אותיות אלו ג'(=3) תגין, ובסך-הכל הם 21 תגין, שכל אחת היא בצורת האות **ז**, שהם במכוון כמספר קמז' (=147) - כמנין שנותיו של יעקב אבינו. וזאת, כדי לעורר את זכותו להגן על כלל ישראל מקמז' (=147) **הקללות** שפרשיות התוכחה.

על-פי האמור יתבאר גם פן דברי רש"י זצ"ל: "ג'(=3) תגין קטנים בכל אחת... אחת נוטה לימין, ואחת נוטה לשמאל, ואחת נוטה למעלה", והנה, ידוע שכל אחד מן האבות הקדושים עבד את ה' במידה השייכת לשרש

נשמתו: אברהם אבינו עבד את ה' במידת **החסד** (יד ימין), בהיותו עסוק כל ימיו בהכנסת אורחים. יצחק אבינו עבד את ה' במידת **הגבורה והיראה** (יד שמאל), ולכן נקרא "פחד יצחק". ויעקב אבינו עבד את ה' במידת **התפארת**, שהיא כוללת וממוזגת ממידת החסד וממידת הגבורה, ולכן כתוב: "יעקב איש תם ישב אהלים" – שהוא יושב בין שני אהלים – של אברהם, שהוא **חסד**, ושל יצחק, שהוא **דין וגבורה**, בהיותו כליל משניהם יחד (באופן שיעקב אבינו כולל את הימין ואת השמאל ואת האמצע).

לפי זה מובן, שלכן צריך לכתוב על כל אות משבע האותיות **שעטנ"ז ג"ץ** ג' תגין, אחד נוטה לימין הרי זה **חסד**, ואחד נוטה לשמאל הרי זה **גבורה**, ואחד נוטה למעלה הרי זה **תפארת** מידתו של יעקב, הכוללת את כל הקצוות – ובסך-הכל הם 21 תגין, שכל אחת היא בצורת האות **ז'** והיות שכל תג הוא בצורת האות **ז'**. אם כך, אנו מקבלים 21 פעמים **ז'**, שהם בגמטריה 147 כמנין שנותיו של יעקב אבינו, כדי שבזכות 147 שנותיו אנו ניצלים מ-147 **קללות** שבפרשיות התוכחה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם" (כט' ט')

שבת פרשת "נצבים", הסמוכה לראש השנה, אינה "שבת מברכים" – כשאר השבתות הסמוכות לראש חודש, שבהן מברכים את החודש הבא בתפילה מיוחדת, וכל-כך למה? – כדי לבלבל את השטן, המבקש **לקטרג** על ישראל, שלא ידע הוא מתי יחול ראש השנה. ורמז לדבר בכתוב הבא, שנזכר בו ראש השנה (תהלים פא, ד): "תקעו בחודש (=בראש חודש) שופר, בפסחה (=מכוסה) ליום חגנו" – שיהא יום החג (=ראש השנה, החל בראש חודש) מכוסה, ולא יפרסמוהו ברבים. בענין זה מובאת מסורת מעניינת מפיו של הצדיק רבי שניאור זלמן מלאדי, מייסד חסידות חב"ד, וזו לשונו: בהיותי במזריץ', שמעתי ממורי ורבי, הרב המגיד רבי דב ממזריץ', בשם מורו, הבעל-שם-טוב (הבעש"ט): החודש השביעי (=תשרי), שהוא החודש הראשון בשנה החדשה – הקב"ה בעצמו מברכו ב-"שבת מברכים" (=בשבת שלפני ראש השנה), ובכך זה, ישראל מברכים את שאר חדשי השנה. חסרה לי פתקה'

הרה"ק ר' יאשע ברדא ספר מעשה מופלא ששמע מדודו, שהיה חסיד גור: "פעם לרגל מסחרי נזדמנתי לעירה הלושיץ, ומצאתי את העירה כמרקחה, המוני אדם נרגשים הולכים ומדברים. לאחר בירור שערכתי ספרו לי כי קדוש וגדול מישראל נמצא בעירה, הלא הוא הצדיק כ"ק האדמו"ר מרן רבי יששכר דב מבגלזא, שיושב שם, והעולם עוברים לפניו עם פתקאות לקבל את ברכתו הקדושה. מיד עמדתי בתור עם קהל עצום ורב, וכתבתי "קויטל" (=פתק בקשות וברכות).

מאות רבות של אנשים עמדו שם בתור, ומרן רבי יששכר דב ישב ליד שלחן גדול, ובזה אחר זה נגשו לפניו כל הקהל העצום ומסרו את ה"קויטל" (=פתק בקשות) ופסוף לפדיון. הכל הלך במהירות יחסית, כמעט בלי עיכובים, מרן ברך איש בברכתו, וגם אני ביניהם. ואני לאחר שהגשתי את פתקתי, מיד לאחר מכן חזרתי לעסקי.

והנה, כאשר גמרתי את עסקי אחר הצהריים, נודע לי שהרפכת שלי עומדת לנסוע מאוחר בלילה. לכן נשכבתי לישון על ספסל בפינת האולם שבו היה מרן מברך את האנשים. כשהתעוררתי משנתי ראיתי שהמקום ריק מאנשים, רק הרבי עודנו יושב במקומו, והגבאי רבי אהרן יהושע אוסף את הכסף מהשלחן, והולך להניחו במקום שמור.

בינתיים אסף מרן רבי יששכר דב את כל ערימת הקויטל מהשלחן. אולם כאשר חזר הגבאי, אמר לו מרן: 'ר' אהרן יהושע, חסרה לי פתקה'. מיד לקח הגבאי המסור את הנרות שעל השלחן (פידוע, המנהג להדליק נרות על השלחן בעת קריאת הקויטל) והתחיל לחפש ליד הרבי, אולי נפל שם הקויטל, אך לשוא, והרבי אומר שוב: 'ר' אהרן יהושע, חסרה לי פתקה', ושוב חפש הגבאי ולא מצא. לבסוף קם מרן רבי יששכר דב בעצמו והלך יחד עם הגבאי שהחזיק את הנר, ובדקו בכל האולם, מהקיר עד השלחן, אולי נפל ה"קויטל" בין סדקי הקרשים על הרצפה, אך לשוא, הקויטל לא נמצא. באין ברירה הניח ר' אהרן יהושע את הנר, אחז את השלחן הכבד מצד אחד, ורבינו מרן בצד השני, הזיזו אותו במקצת, והמשיכו לחפש, ואכן מצאו את הקויטל בין הקרשים של השלחן.

סים הרה"ק ר' יאשע ברדא את סיפורו, ואמר: זה שכ"ק האדמו"ר מרן רבי יששכר דב מבגלזא הרגיש ברוח קודשו שנגעלם קויטל, זהו דבר גדול ונורא. אך מה שרגש אותי יותר מכל הוא, שרבינו, שהיה זקן ותשוש-כח, הטריח עצמו מעל לכוחותיו בכדי למצוא קויטל של יהודי פשוט אחד, שכתב שם בקשות לרב, זה עשה עלי רושם גדול מאד, וישאר בזכרוני כל ימי חיי...!".

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"אָבינו מלכנו חמול עלינו ועל טפנו ועל עוללינו"

כְּנִיסַת הַשָּׁבֶת: 18:16

פְּרֻשַׁת הַשָּׁבֻעַ: נְצֻבִים-וַיֵּלֶךְ

עַרְשׂוֹת כַּד' אֵלּוּל תַּשַּׁע"ז (15.9.17) bnei-zion.com (ר"ת 20:00) יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 19:22

הַפְּטָרָה: "שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְעַתָּה כָּתְבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת... לְמַעַן תִּהְיֶה לִי הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְעֵד בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל"

פַּעַם נִמְצָא סֵפֶר תּוֹרָה מוֹשֵׁלֶךְ כְּדַמְנָן (=כְּפִסְסוֹלֵת) עַל-פְּנֵי הַשָּׂדֶה בְּבִזְיוֹן נוֹרָא. וְלֹא יָדְעוּ מָה לַעֲשׂוֹת בְּסֵפֶר, שֶׁהָרִי, אִם גּוֹי אוֹ מִיָּן (=כּוֹפֵר) כָּתַב אֶת הַסֵּפֶר – דִּינוֹ שֶׁל הַסֵּפֶר שִׁיגְגוּ אוֹ יִשְׁרָף (כְּמוֹכָא בְּשׁו"ע יו"ד, רפ"א). וְהִבִּיאוּ אֶת הַשְּׂאֵלָה הַזֹּאת לְפָנֵי הַגָּאוֹן רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֵר זִיע"א.

וְהַשִּׁיב הַגָּאוֹן בְּחֹכְמָתוֹ הַרְבֵּה, וְעָנָה לָהֶם: הִנֵּה, יָדוּעַ, כִּי מִנְהַג יִשְׂרָאֵל – תּוֹרָה הוּא, שְׁבַעַת הַכְּנִסַת סֵפֶר הַתּוֹרָה, בְּכַתִּיבַת הָאוֹתִיּוֹת בְּשׁוֹרֹת הָאֲחֵרוֹנוֹת (בְּפְרֻשַׁת "וְזֹאת הַבְּרָכָה"), רַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל מִשְׁתַּדְּלִים לְזָכוֹת לְכָתוּב אוֹת בַּתּוֹרָה, לְפִי הָאוֹת הָרֵאשׁוֹנָה שֶׁל שָׁמַם, כְּדִי לְהַשְׁתַּתֵּף בְּמִצְוֹת כְּתִיבַת סֵפֶר תּוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל. וְהִנֵּה, מֵאַחַר וְאוֹתִיּוֹת יָלוּ נִכְתְּבוּ בַתּוֹרָה מִהַרְבֵּה בְּנֵי אָדָם, בְּוֹדָאֵי שְׂאִין הֵן דּוֹמוֹת זֶה לְזֶה.

וְעַל-כֵּן, אָמַר לָהֶם רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֵר, יֵשׁ לְהַתְּבוּנָן בְּסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁנִּמְצָא, וְלִבְדּוֹק אֶת הָאוֹתִיּוֹת בְּשׁוֹרֹת הָאֲחֵרוֹנוֹת. אִם אֵין הָאוֹתִיּוֹת דּוֹמוֹת זֶה לְזֶה מִחֻמַּת הַמִּנְהַג הַנִּלְכָּד, סִימָן שִׁיִּשְׂרָאֵל כָּתְבוּ אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה, וְכָשֶׁר הוּא. אוֹלָם אִם הֵן דּוֹמוֹת זֶה לְזֶה, כְּמוֹ בְּכָל הַסֵּפֶר, אֲזִי יֵשׁ לְחַשׁוֹשׁ שְׁגוּי אוֹ מִיָּן כָּתַב סֵפֶר תּוֹרָה זֶה, וְצָרִיךְ לְגַנוֹז אֶת הַסֵּפֶר. וּבִאֲמַת כַּךְ עָשׂוּ.

וְהִנֵּה הָרַח"ק רַבִּי מֵרְדִכֵי שְׁלֵמָה מְבוֹיָאן זִיע"א נָתַן רְמִזָּה נְחֻמָּה לְמַעֲשֵׂה זֶה עַל-פִּי הַכָּתוּב בְּפְרֻשָׁה: "וְעַתָּה כָּתְבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה (=הַתּוֹרָה) הַזֹּאת". דְּהֵינּוּ, צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁתַּדֵּל לְזָכוֹת בְּמִצְוֹת כְּתִיבַת הָאוֹתִיּוֹת בְּהַכְּנִסַת סֵפֶר תּוֹרָה, "לְמַעַן תִּהְיֶה לִי הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְעֵד בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל". דְּהֵינּוּ שַׁעַל-יָדֵי כַךְ הָאוֹתִיּוֹת בְּ"שִׁירָה הַזֹּאת" (=בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה) בְּשׁוֹרֹת הָאֲחֵרוֹנוֹת יֵהִיוּ כְּתוּבִים מִהַרְבֵּה בְּנֵי אָדָם וּמִמִּילָא לֹא יֵהִיוּ דּוֹמוֹת זֶה לְזֶה, וְאֲזִי יֵהִיוּ "לְעֵד בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל" – יֵהִי סִימָן לְעֵד שֶׁהַסֵּפֶר נִכְתַּב בְּכַשְׁרוֹת עַל-יָדֵי יִשְׂרָאֵל...

"פְּדָה עַמְךָ מֵעַזִּים. צֹאנְךָ מִיַּד גּוֹזְזִים"

עַל הַכָּתוּב בְּפִיּוֹט שְׂאֵנוּ אוֹמְרִים בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת (מִנְהַג אֲשַׁכְּנֹז), "פְּדָה עַמְךָ מֵעַזִּים, צֹאנְךָ מִיַּד גּוֹזְזִים", אוֹמֵר הַ"יְעָרוֹת הַדְּבָשׁ", שְׁקִיּוֹם כּוֹחוֹת הַטּוֹמְאָה הוּא רַק עַל-יָדֵי שְׁהֵם יוֹנְקִים שְׁפַע מִצַּד הַקְּדוּשָׁה. שְׁכֵן, אִם לֹא יֵהִי לָהֶם (=לְכוֹחוֹת הַטּוֹמְאָה) שְׁפַע וּכְחַ מִצַּד הַקְּדוּשָׁה, הָרִי הֵם מִתְּבַטְּלִים כְּפִגְרִים מֵתִים, וְעוֹבְרִים מִן הָעוֹלָם. וְלִכֵּן כּוֹחוֹת הַסֵּטְרָא אַחֲרָא מִתְּפָשִׂים מִקּוֹר שְׁפַע שֶׁל קְדוּשָׁה, כְּדִי לִינּוֹק וְלִהַתְּקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה. שְׁפַע כְּזֶה מוֹצָאִים הֵם אֲצֵל הָרָשָׁע, שֶׁלְּבַטַּח עוֹשֶׂה קֶצֶת מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. וּמִמֵּנּוּ, מֵאוֹתוֹ רָשָׁע, יוֹנְקִים כּוֹחוֹת הַטּוֹמְאָה קְדוּשָׁה כְּדִי לְהַחִיּוֹת אֶת נַפְשָׁם.

אוֹלָם, כְּאֲשֶׁר נִגְמַר שְׁפַע הַקְּדוּשָׁה בְּאוֹתוֹ רָשָׁע, הֵם מְכַנְּסִים לְאוֹתוֹ רָשָׁע הַרְהוּרִי תְּשׁוּבָה, כְּדִי שִׁיחֲזוֹר בְּתְּשׁוּבָה, וְיִקְוֶה תּוֹרָה וּמִצְוֹת. וְכָל זֹאת, כְּדִי שֶׁלְּאַחַר מִכֵּן, כְּאֲשֶׁר אוֹתוֹ רָשָׁע שׁוֹב מִתְּמַלְּא קֶצֶת בְּקְדוּשָׁה, הִנֵּה הֵם שׁוֹבִים מִתְּלַבְּשִׁים עָלָיו, וְיוֹנְקִים מִמֵּנּוּ אֶת הַקְּדוּשָׁה עַד תּוֹם, וְחֲזוֹר חֲלִילָה...

וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים: "כְּאֲשֶׁר דְּרָשְׁתִּי... עַל זֶה הִחְרוּזוּ בְּפִיּוֹט אֲדִיר אִיוֹם וְנוֹרָא ("פְּדָה עַמְךָ מֵעַזִּים, צֹאנְךָ מִיַּד גּוֹזְזִים")... (הִנֵּה) לְפַעְמִים אָנוּ רוֹאִים אָדָם רָשָׁע שֶׁחֲזוֹר בְּתְּשׁוּבָה, יוֹשֵׁב בְּצוּם וּבְכִכִּי, מִתְּפַלֵּשׁ בְּעַפְרָה וְכֹהֵנָה... וְכֹאשֶׁר יַעֲבְרוּ יָמִים אַחֲדִים, הִנֵּה הוּא חֲזוֹר לְסוּרוֹ בְּמַעֲשִׂים מְקוֹלְקָלִים, וְנִשְׁכַּח יְמֵי הַשְּׁבַע מִפְּנֵי הָרָעֵב".

(וְצָרִיךְ לְהִבִּין עֲנִין זֶה. שְׁכֵן, אֵיךְ אָדָם שֶׁחֲזוֹר בְּתְּשׁוּבָה, צָם, מִתְּעַנֶּה וּמִתְּפַלֵּשׁ בְּכִכִּי בְּעַפְרָה, שׁוֹב חֲזוֹר לְסוּרוֹ לְמַעֲשֵׂי הָרָעִים?)

וְעַל-כֵּן מְשִׁיב "יְעָרוֹת הַדְּבָשׁ": "הַסִּיבָה לְזֶה הִיא, שְׁכֵמוֹ צֹאן, שֶׁמְבַקְּשִׁים לְגוֹזוֹ (=לְגוֹזוֹ אֶת הַצֹּמֵר שְׁלוֹ), וּבְצֹמְרוֹ יַעֲשׂוּ כָּל חֲפִץ, (הִנֵּה, אֲדוּנֵי הַצֹּאן) יִתְּנוּ לוֹ לְאֶכּוֹל מִלַּח וְכֹדוּמָה, הַמְּגַדֵּל (אֶת) הַצֹּמֵר מֵאֵד. וְכֹאשֶׁר יִגְדֵּל הַצֹּמֵר –

יגווזו (אותו מעליו ויתפרנסו ממנו). **כך הסטרא אחרא** יונקים מן ישראל העובר (עבירות) שפעת קדושה אשר בו... להם למחיה. ולכן (כתוב בתהלים יב, ט) 'סביב רשעים יתהלכון' (כלומר, **שכוחות הטומאה** סובבים את הרשעים, כדי לינוק מהם מקצת המצוות שהם עושים). אך כאשר הם (=הסטרא אחרא/כוחות הטומאה) יונקים (מאותו רשע), וכבר נפשו יבשה, ואין לחלוחית קדושה עוד בה, (דהיננו לאתר שכבר ינקו ממנו את כל מעט המצוות שעשה)... מה הם עושים?

נותנים ללבם לשוב אל ה' ולעשות טוב (=לחזור בתשובה), עד אשר ידושן נפשו מטוב ה', כפי עבודתו במצוות ה', ויהיה מלא טוב בברכת ה'. ואז כאשר רואים (ש) וישמן ישורון, ונפשו מלא טוב, אזי ימנעו אותו מלילך במצוות ה' כפעם בפעם, ויונקים ממנו כל שפעת קדושה... וזוהי הבקשה הנ"ל: ("פדה עמך מעזים. צאנך מיד גוונים"), שה' יציל אותנו (מכוחות הסטרא אחרא). ולכך אמר 'צאנך מיד גוונים', (כדי) שלא יקרה לנו כנ"ל (חלילה), ולכן אומר ה' "יערות הדבש": "צריך גדרים ושמירות רבות, הן במידות והן במעשים, שבל ישוב (האדם) לכסלה, חס ושלום. (ו)אדרבה, (צריך כל איש ישראל) להוסיף אומץ בכל יום בתורה ומדע וביראה... (ו)העיקר (הוא) בתורה ובתפילה, כי הם המישרים לאדם בכל מעשהו".

"אז ימלא שחוק פיננו ולשונונו רנה" ראשי תיבות "שופר"

על התקיעות בשופר אומר ה"כסא רחמים": מפני מה תוקעים תשר"ת? אלא תשר"ת הוא מלשון תשורה שמביאים למלך, כדי לפייסו.

וצריך לדעת, שהמלאך הממונה על ה"תקיעה" נקרא פסת"ם (גמטריה של "תקיעה" עם הכולל והאותיות). והמלאך הממונה על ה"שברים" נקרא שר יהוא"ל (גמטריה "שברים"). והמלאך הממונה על ה"תרועה" נקרא שמיאל"ל (גמטריה "תרועה"). והמלאך הממונה על כל אלה נקרא אנקת"ם (גמטריה "שופר"), והוא עומד לפני כסא הכבוד, כדי להביא את קולות השופר לפניו יתברך. וזהו שכתוב: "שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד" – ראשי תיבות "שופר" – לרמוז לנו, שבזכות קולות השופר יבוא "מלך הכבוד" – יבוא מלך הישב על כסא הכבוד, כדי להציל את בניו, ישראל, מפני המשטינים והמקטרגים הסובבים אותנו ביום הדין, בראש השנה.

ומוסיף ה"כסא רחמים", שצריך מאד להיזהר, שלא יהיה חלילה בבית הפנסת קנאה, שנאה ותחרות, אלא צריך כל אחד להסיר מתוכו קנאה ושנאה לזולת, ועל-כך אנו מברכים לפני תקיעת השופר: "ברוך אתה ה'... אשר קדשנו במצותיו וצונו לשמוע קול שופר". הנה, "לשמוע קול שופר", ראשי תיבות "לקש", שזה להרחיק קנאה שנאה. (ויש להוסיף, ש"לשמוע קול שופר" אותיות "שקל", לומר לך – מה מחצית השקל בא "לכפר על נפשתיכם" – אף השופר מכפר וממתיק את הדינים).

ויאהב כל אחד זה את זה בלבב שלם ובנפש חפצה, ושיהיה תוכו כבדו, ולא אחד בפה ואחד בלב. ואם יעשו ישראל כל אלו, יהיו ראשי התיבות של שופר "אז ימלא שחוק פיננו ולשונונו רנה" – שזה נאמר על הגאולה העתידה, שאז ישמע קול שופרו של משיח צדקנו, ויבוא ויגאלנו, במהרה בימינו, אמן.

"ואנכי הסתר אסתיר פני"

פעם התפרץ לחדרו של רבי ברוכ'ל (נכדו של הבעש"ט) אחד מנכדיו הקטנים, כשהוא ממרר בבכי עז. החליק רבי ברוכ'ל את שתי ידיו על ראשו הקט של נכדו, ושאל אותו בנימה של התרפקות: 'למה תבכה בני?' 'שחקתי במחבואים עם כמה חברים' – השיב הילד המתפח – 'ולפי כללי המשחק התחבאתי במקום אחד, וחברי היו צריכים לחפש אותי. והנה חלפה שעה ארוכה, שבה אני עדין שוהה במחבוא, ואף אחד אינו מחפש אותי!' רבי ברוכ'ל הרגיע את נכדו במלים חמות, ולאחר שיצא הנכד מחדרו, קרא בהתרגשות: אף הקב"ה, כפיכול, בוכה במסתרים, ומצר על-כך שאין מחפשים אותו, ככתוב: "ואנכי הסתר אסתיר פני". הוא, כפיכול, מסתתר מפנינו, כדי שנחפש אותו, ונרים את עצמנו משפל הגשמיות, שבה אנו שרויים כל הימים. ועלינו מוטלת החובה שלא להתיאש מלחפש את הבורא, גם בזמן של "הסתרת פנים" – עד שנמצא אותו, כמו שנאמר (דברים ד, כט): "ובקשתם משם את ה' אלהיך ומצאת, כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך..."

בס"ד "אבינו מלכנו חמול עלינו ועל טפנו ועל עוללינו"

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: נְצֻבִים-וַיֵּלֶךְ

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:16 עַרְשׁ"ק כַּד' אֵלּוּל תַּשַּׁע"ז (15.9.17) bnei-zion.com (ר"ת 20:00) יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 19:22

הַפְּטָרָה: "שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיְהִי בַּהַיּוֹת יְהוֹשֻׁעַ בִּירְחֹו וַיֵּשָׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וַהֲנֵה אִישׁ עֹמֵד לְנִגְדּוֹ וַחֲרָבוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ וַיֵּלֶךְ יְהוֹשֻׁעַ אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ הֲלָנוּ אַתָּה אִם לְצָרֵינוּ. וַיֹּאמֶר לֹא כִּי אֲנִי שָׂר צָבָא ה' עִתָּה בְּאַתִּי"

עַל הַפְּתוּב בְּסִפּוֹר יְהוֹשֻׁעַ, עַל הַמְּלֶאךָ הָעוֹמֵד לִפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ "וַחֲרָבוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ", שׁוֹאֲלִים חוֹ"ל: מְדוּעַ בָּא הַמְּלֶאךָ עִם חֲרָב שְׁלוּפָה לַיהוֹשֻׁעַ, וְלָמָּה בָּא?

מִסְבִּירָה הַגְּמָרָא עֲנִין זֶה (מְגִילָה ג'), שֶׁהַמְּלֶאךָ הָאֲשִׁים אֶת יִשְׂרָאֵל בְּשְׁנֵי דְבָרִים: א. עַל שֶׁבִטְלוּ אֶתְמוֹל אֶת קָרְבָן הַתְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבִיִּים. ב. עַל שֶׁעִתָּה, בְּלִילָה, הֵם אֵינָם עוֹסְקִים בְּדְבַרֵי תוֹרָה. שְׁהָרִי, אֵינָם גְּלַחְמִים בְּלִילָה. לָכֵן שָׂאֵל יְהוֹשֻׁעַ אֶת הַמְּלֶאךָ: עַל אֵיזָה מְשֻׁנֵי אֵלֶּה בְּאַתָּה? עֲנָה לוֹ הַמְּלֶאךָ: "עִתָּה בְּאַתִּי" – עַל הָעוֹן שֶׁל עֲכָשִׁי בְּאַתִּי – עַל בִּיטוּל תוֹרָה (וְלֹא עַל עוֹן אֶתְמוֹל, שֶׁבִטְלָתָם קָרְבָן תְּמִיד).

וְתִמְהוּ שֵׁם חוֹ"ל עַל-כֵּךְ. שְׂכּוֹן, מִנֵּין לְמִדָּה הַגְּמָרָא עַל מָשָׂא וּמְתָן זֶה מֵהַפְּתוּב בְּפִסּוּקִים? וְהַסְבִּירו "הַתּוֹסְפוֹת", שֶׁהִתִּיבָה "הַלְנוּ" הִיא רְמֵז לְפִסּוּק "תוֹרָה צוּה לָנוּ מִשָּׁה". וְלָכֵן, כְּאֲשֶׁר שָׂאֵל יְהוֹשֻׁעַ אֶת הַמְּלֶאךָ, הָאֵם בְּאַתָּה "לָנוּ" – הָאֵם בְּאַתָּה עַל בִּיטוּל תוֹרָה, שֶׁ"מִשָּׁה צוּה לָנוּ"? אוֹ שְׂבָאַת "לְצָרֵינוּ"? אוֹ שְׂבָאַת עַל שְׂלֵא הַקָּרְבָּנוֹ קָרְבָן תְּמִיד שֶׁמְצִיל אוֹתָנוּ מִצָּרֵינוּ.

וְעַל-כֵּךְ עֲנָה הַמְּלֶאךָ "עִתָּה בְּאַתִּי" – עַל בִּיטוּל תוֹרָה, שֶׁנְרָמֵז בְּפְתוּב "וְעִתָּה כְּתוּבוֹ לָכֵם אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת". (עַד כָּאֵן דְּבָרֵי "הַתּוֹסְפוֹת").

וְשָׂאֵל הַפּוֹנִיבּוֹ רַב זִיע"א: מְדוּעַ רְמֵז הַמְּלֶאךָ לַיהוֹשֻׁעַ, שֶׁיִּשְׂרָאֵל חֲטָאוּ בְּעוֹן תְּלִמוּד תוֹרָה דּוֹקָא עַל-יַדֵּי הַפְּתוּב "וְעִתָּה כְּתוּבוֹ לָכֵם אֶת הַשִּׁירָה (=הַתּוֹרָה) הַזֹּאת?"

וְתִרְצֵן תִּירוּץ נִפְלָא לְכַךְ וְאָמַר, שֶׁהַמְּלֶאךָ עֲנָה לַיהוֹשֻׁעַ כֵּךְ: דַּע לָךְ, שְׂלֵא רַק שְׂבָאַתִּי לְרְמֵז לָכֵם עַל בִּיטוּל תוֹרָה, אֲלֵא בְּאַתִּי לְרְמֵז לָכֵם, אֵיךְ הִגַּעְתָּם לְכַךְ? לְהַסְתַּכַּל עַל הַתּוֹרָה כְּעַל "צִוּוּי" ("תוֹרָה צוּה לָנוּ מִשָּׁה"). שְׂכּוֹן, אֵם הֵייתָם מְסַתְּכָלִים עַל הַתּוֹרָה כְּמוֹ "שִׁירָה", כְּמוֹ שְׂכְתוּב: "וְעִתָּה כְּתוּבוֹ לָכֵם אֶת הַשִּׁירָה (=הַתּוֹרָה) הַזֹּאת" – כְּשׁוּזָה שִׁירָה וְעַנְג לֹא מִתְבַּטְּלִים מִן הַתּוֹרָה! שְׁהָרִי זֶה כִּיף עָצוּם!

"חֲזוֹקוֹ וְאִמְצוֹ... כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ הוּא הַהֶלֶךְ עִמָּךְ לֹא יִרְפֶּךָ וְלֹא יַעֲזֹבְךָ"

בְּסִפּוֹר "אֲבִיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל" מוּבָא סִפּוֹר עַל בִּיקוּר חוֹלִים שֶׁעָרַךְ הַרְה"ג מְרַדְּכִי אֵלָיו זצ"ל בְּבֵית הַחוֹלִים "הַדְּסָה". וְכַךְ מְסַפֶּרֶת בְּעֵלַת הַמַּעֲשֶׂה: "בְּזִמְן שְׂאֵמִי הִיְתָה מְאוּשְׁפוֹת בְּטִיפּוֹל נְמָרֵץ נְשִׁימְתִי בְּבֵית הַחוֹלִים "הַדְּסָה", שֶׁכַּב בְּמִטָּה מְמוּלָּה בְּחוּר צָעִיר בְּשֵׁם יוֹנָתָן, שֶׁהָיָה מְאוּשְׁפוֹ שֵׁם חֲצִי שָׁנָה, לֹא כָּל שִׁפּוֹר בְּמַצְבוֹ. אוֹתוֹ צָעִיר עָלָה לְנִקּוֹת אֶת חֵלוֹן בֵּיתוֹ, וְנִפְּל לְמִטָּה מֵהַקּוֹמָה הַשְּׁלִישִׁית. מְאוּתָה נִפְּלָה כָּל גּוֹפוֹ הָיָה מְשׁוֹתֵק, לֹא עֵלִינוּ, מִבְּלִי יְכוּלָת גַּם לְדַבֵּר וּלְבַלּוֹעַ אֲכָל. אֲמַנָּם הוּא הָיָה בְּהַכְרָה, אֲבָל לֹא הָיָה מְסוּגָל לְתַפְקֵד בְּשׁוּם דְּבַר וְעֲנִין.

יוֹם אַחַד הִגִּיעַ הָרַב הַרְה"ג מְרַדְּכִי אֵלָיו זצ"ל לְבַקֵּר אֶת אִמִּי וְלְהַתְּפַלֵּל בְּעִבּוּרָה. כְּשֶׁעֲמַד לְצֵאת, בְּקִשְׁתִּי מִמֶּנּוּ שֶׁיְבָרֵךְ גַּם אֶת יוֹנָתָן, שֶׁיְבָרִיא. יוֹנָתָן הִתְרַגַּשׁ מְאֹד לְמִרְאֵה הָרַב, לְמִרוֹת שְׂלֵא הִפִּירוֹ קוֹדֵם. הָרַב בָּרַךְ אֶת יוֹנָתָן וַיֵּצֵא מִבֵּית הַחוֹלִים לְדַרְכוֹ. לְמַחְרָת, כְּשֶׁבָאַתִּי לְמַחְלָקָה לְבַקֵּר אֶת אִמִּי, רְאִיתִי שֶׁמִּשְׁתוֹ שֶׁל יוֹנָתָן רִיקָה. מִיָּד עָלוּ דְמַעוֹת בְּעֵינַי, וְשָׂאֵלְתִי אֶת הָאֲחֵיוֹת: "אֵיפֹה יוֹנָתָן?" וְהֵן עָנוּ לִי: "הוּא עָלָה לְמַעְלָה".

הָלַם אַחוֹ בִּי. חֲשַׁבְתִּי לְתוֹמִי, שֶׁיוֹנָתָן עָלָה לְבֵית-דִּין שֶׁל מַעְלָה...וְהַתְּחַלְתִּי לְבִכּוֹת. הָאֲחֵיוֹת לֹא הִבִּינוּ מְדוּעַ אֲנִי בּוֹכָה, וְכִשְׁסִפְרָתִי לָהֶן, הֵן פָּרְצוּ בְּצַחוֹק, וְאָמְרוּ לִי שֶׁמְרַגֵּעַ שֶׁהָרַב בָּרַךְ אֶת יוֹנָתָן הוּא הַתְּחִיל לְהִזְיוֹ אֵיבָרִים, וְלִנְשׁוּם לְבָד, וְאֵף הַתְּחִיל לְבַלּוֹעַ וּלְאָכּוֹל כְּאֶחָד הָאָדָם. כְּשֶׁרָאוּ כֵךְ הָרוֹפְאִים, הִחְלִיטוּ לְאַלְתֵּר לְהַעֲלוֹת אוֹתוֹ לְמַעְלָה, לְמַחְלָקָה הַרְגִילָה. רְצַתִּי מִיָּד לְמַחְלָקָה, וְרְאִיתִי שֵׁם שְׂמִחָה גְדוּלָה. בְּנוֹת הַמְּשַׁפְּחָה שָׁלוּ וְאֲחֵיוֹתַי קָפְצוּ

עלי בשמחה, נשקו אותי, ואמרו בשמחה: "מאיפה הבאת את הרב הזה? איפה הוא היה עד היום, הלואי שהכרנו אותו כבר לפני כמה חודשים, הרי הוא כמלאך ה' צבאות ממש".

"אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטריכם כל איש ישראל..." (כט' ט')

על הכתוב "אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטריכם כל איש ישראל..." אומרים חז"ל: "היום" הוא **יום הדין**, ראש השנה. וזאת, כפי שכתוב באיוב (א', ו'): "ויהי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על ה' ויבוא גם השטן בתוכם", ופרש רש"י: "ויהי היום – אותו יום שהיה ראש השנה, שהוא יום תרועה, וצוה הקב"ה לשטן להביא זכות וחובה של כל הפריות... ויבוא גם השטן בתוכם – לקטרג (על) הפריות". וצריך לדעת שביום זה "כל איש ישראל" (וגם כל באי עולם) עוברים לפניו כבני מרון (=אחד אחד), כדי לתת **דין וחשבון** על כל מה שעשו במשך השנה שעברה, כמו שחבר לנו הפיטן האלקי: "בראש השנה יכתובו וביום צום כיפור יחתמו, כמה יעברו וכמה יבראו, מי יחיה ומי ימות, מי בקצו ומי לא בקצו, מי במים ומי באש...". אולם, כדי להמתיק את **גזר הדין**, מיעץ לנו הקב"ה וכפיכך אומר: **אמת, אתם נצבים היום** בראש השנה, "כלכם לפני ה' אלהיכם". שכן, כל באי עולם עוברים לפני כבני מרון. אבל, אם תהיו כלכם באחדות – ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטריכם כל איש ישראל" – תזכו במשפט ודין, כי יש בכח האחדות סגולה נפלאה להמתיק את כל הדינים.

ומל ה' אלהיך את לבבך ואת לבב זרעך לאהבה את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך למען חייך"

כאשר אהבים את ה' בלב ובנפש, זוכים לחיים מאושרים, וזהו "למען חייך" - בשבילך ולטובתך. כשנפגש ר' אברהם ישעיהו קרליץ, ה"חזון איש" זצוק"ל זיע"א, עם אשתו לעתיד, הרבנית בתיה ז"ל, שאל אותה הרב: "האם תהיי מוכנה לאפשר לי ללמוד תורה לשמה במשך כל ימי חיי?" "כן" - השיבה - "אני מוכנה!". "גם אם יהיו חיינו חיי עני ומחסור?" שאל הרב. "כן", השיבה בפסקנות. "ולא תלחצי עלי לקבל משכורת של דין או רב עם משכורת מכוונת?" הוסיף הרב ושאל. "לא!! לא אלהיך עלי לעולם!!" השיבה הצדקת. "כל ימי התפללתי והתחננתי לה' שיזכני לבעל, שיהא חשקו רק ללמוד תורה בלי כל הפרעה, ואני אדאג להכל!!!" חזר ה"חזון איש" להוסיף, ואמר: "עוד היום מוכן אני לבוא בבית האירוסין".

תוך ג' חודשים עמדו ה"חזון איש" ורעייתו תחת החופה בבית הכנסת. מיד לאחר שבעת ימי הברכות, פתחה הצדקת בתיה חנות לאריגים, ובמשך כל שעות היום היתה טורחת ועמלה ומפרנסת את ביתה, ושמחה מאד על שזוכה היא ומאפשרת לבעלה הגדול לעסוק בתורה ביישוב הדעת. ה"חזון איש" הקפיד להגיע לחנות מידי בקר לאחר תפילת שחרית, לומר לאשתו "בקר טוב" ולברכה בהצלחה, ואז היה יוצא ללימודים עד שעות הלילה.

והנה, באחד הלילות כשחזר לביתו רואה הוא את אשתו מודאגת ועצובה. לשאלתו, "האם את חשה בטוב?" ענתה הצדקת: "ברוך ה', חשה אני בטוב. אלא, שלפני כחדש, העליל עלי אחד הסוחרים הגויים, שגנבתי ממנו אריג בד משופח. וכל מאמצי לשכנעו בצדקתי ולדבר על לבו עלו בתוהו. ואף לא ספרתי לך זאת, כדי לא להטריד מלימודיך. אלא, שהיום קבלתי כתב תביעה לבית המשפט, ולתדהמתי לא נחה דעתו של אותו סוחר גוי, עד ששכר בי עדי שקר, שמוכנים לבוא ולהעיד שגנבתי את האריג". וכאן לא עצרה כח ופרצה בבכי. "הי יעזור", אמר הרב, והוסיף: "אל דאגה!! אבינו שבשמים יודע את מסירותך ללימוד התורה ובודאי שיושיענו. רק אמרי לי בבקשה את תאריך המשפט". "בעוד חודש בדיוק". ענתה רעייתו, ובמשך כל אותו החדש לא דברה איתו אף מלה אחת בענין זה, כדי לא להפריעו מלימודו.

כשחזר הרב מלימודו בלילה שלפני המשפט, וראה את אשתו מתוחה מידי, פנה אליה ואמר: "אל תדאגי!!! ומיד נכנס לחדרו, ונשא תפילה חרישית לבורא עולם. כשחזר אליה, הוסיף ואמר: "בעזרת ה', הפל יהיה בסדר". שמחה הצדקת על דברי בעלה, וארשת שמחה ובטחון עלתה על פניה. כשחזר הרב מלימודו בלילה שלפני המשפט, וראה את אשתו מתוחה מידי, פנה אליה ואמר: "אל תדאגי!!! ומיד נכנס לחדרו, ונשא תפילה חרישית לבורא עולם. כשחזר אליה, הוסיף ואמר: "בעזרת ה', הפל יהיה בסדר". שמחה הצדקת על דברי בעלה, וארשת שמחה ובטחון עלתה על פניה. למחרת בבקר הגיעו שכניו של אותו סוחר גוי, ואמרו לה: "אין לך מה למחר לבית המשפט, היות והסוחר הגוי נמצא הבקר מת במיטתו, וכל מאמצי הרופאים להחיותו עלו בתוהו, כך שבודאי המשפט מבוטל..."

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"אבינו מלכנו חמול עלינו ועל טפנו ועל עוללינו"

כניסת השבת: 18:16

פרשת השבוע: נצבים-וילך

ערש"ק כד' אלול תשע"ז (15.9.17) bnei-zion.com (ר"ת 20:00) יציאת השבת: 19:22

הפטרה: "שוש אשיש" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם... (כט' ט') (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על הכתוב: "אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם...". אומר רש"י הקדוש, על-פי מדרש תנחומא: למה נסמכה פרשת "נצבים" לקללות (=לתוכחה הקשה שבפרשה הקודמת - פרשת "כי תבוא")? לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתיים (=תשעים ושמונה קללות), מלבד ארבעים ותשע הקללות שבפרשת "בחקתי", שבספר "ויקרא" - הוריקו פניהם (=החזירו פניהם של ישראל, מרוב פחד), ואמרו: מי יוכל לעמוד באלו (=בקללות המרובות הללו)?! התחיל משה לפייסם: "אתם נצבים היום...". - הרבה הכעסתם למקום (=לה'), ולא עשה אתכם כליה, והרי אתם קימים לפניו".

וצריכים אנו להבין מה שנחם משה רבנו את ישראל - "אתם נצבים היום". הלא עדין אימת פחד הקללות הקשות שבפרשת "כי תבוא" במקומה עומדת.

נקדים מה שאמרו חז"ל בגמרא (מגילה לא) ש-צ"ח(=98) הקללות שנאמרו בפרשת "כי תבוא": "משה מפי עצמו אמרן". ולכאורה יש לנו לתמוה על-כך הפלא ופלא. שכן, הלא משה רבנו הוא רעיא מהימנא (=הרעה הנאמן) של ישראל, ותמיד מסר את נפשו עליהם, כמו שמצינו בחטא העגל, כשהקב"ה אמר לו (שמות לב, י): "ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם (=את ישראל) ואעשה אותך לגוי גדול". אולם, משה לא הסכים לכך, ואמר להקב"ה (שם לב, יב): "ועתה אם תשא חטאתם, ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת".

אם כך, מה ראה משה רבנו להוסיף קללות לישראל מפי עצמו (ואף אם נאמר שמושה אמר את הקללות ברוח הקדש מפי הגבורה, עדין קשה מדוע לא התנגד להם, כמו שהתנגד בחטא העגל, ואמר להקב"ה: "ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת"?)

ואם אין זה מספיק, הרי אם נתבונן בקללות שבפרשת "בחקתי", שנאמרו מפי הקב"ה, נגלה שיש שם מט'(=49) קללות. ואילו הקללות שבפרשת "כי תבוא", שנאמרו כאמור על-ידי משה רבנו הן צח'(=98) קללות - בדיוק פי שנים מהקללות שנאמרו על-ידי הקב"ה.

ומעתה מתעוררת הפליאה העצומה, מה ראה משה, רעיא מהימנא, אוהבם של ישראל, שלא רק שאמר קללות על ישראל מפיו, אלא הכפיל אותן. שהרי, הקב"ה אמר מט'(=49) קללות בפרשת "בחקתי", ומשה אמר, כאמור, צח'(=98) קללות בפרשת "כי תבוא".

ועוד יותר קשה, איך עוד משה מוצא פנים לפייס את ישראל, ולומר להם: "הרבה הכעסתם למקום (=לה'), ולא עשה אתכם כליה, והרי אתם קימים לפניו"?

נקדים תחילה מה שכבר למדנו, שלמרות קמז'(=147) הקללות הקשות (49 בפרשת "בחקתי", ו-98 בפרשת "כי תבוא" סך-הכל 147 קללות), אין צורך להבהל מכל הקללות הללו, אלא ראוי לכל אחד ואחד לזכור דבר חשוב מאד, מה ששינונו במסכת מגילה (לא, עב): "עזרא הסופר תקן להם, לישראל, שיהיו קוראים קללות שבמשנה תורה (=צ"ח הקללות שבפרשת "כי תבוא") קודם ראש השנה, כדי שתכלה השנה וקללותיה". דהינו, עצם הקריאה של הקללות קודם ראש השנה היא סגולה נפלאה, שמביאה "שתכלה השנה וקללותיה".

ומבאר ענין זה כ"ק האדמו"ר מרן רבי יהושע מבעלזא זיע"א ואומר, שאמנם הקב"ה קצב עונשים ותוכחות, אם יעברו ישראל חלילה על הכתוב בתורה. אך יש עצה נפלאה, שאפילו אם חטא האדם, הוא לא יצטרך לקבל את העונשים בפועל ממש.

וזאת, על-פי מה ששינונו בגמרא במסכת מנחות (ק', עב): "אמר ריש לקיש: מאי דכתיב (=מזי כוננת הכתוב וויקרא ז, לו): 'זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם?' - (ומשיב): כל העוסק בתורה - כאילו הקריב עלה, מנחה,

חטאת ואשם... אמר רבא: כל העוסק בתורה – אינו צריך לא עלה, לא חטאת, ולא מנחה, ולא אשם".
 מבוואר מכאן, כי **סגולת התורה** היא שכל העוסק בה – כאילו קים בפועל את כל מה שלמד בתורה, בבחינת (הושע יד, ג'): "ונשלמה פרים שפתינו" (=במקום לעשות בפועל, התשלום יהיה רק בשפתיים, באמירה בלבד).
 כמו-כן, על-ידי שיעסוק איש ישראל בפרשת התוכחה, המתארת את **העונשים הקשים**, וילביש עצמו בפחד ה' והדר גאונו – יחשב לו כאילו קבל את הייסורים בפועל, וינצל מייסורים ממש.
 הנה, על-ידי כך יאיר לנו להבין את חוכמתו של משה רבנו, עליו השלום, שהוסיף מעצמו צ"ח (=98) **קללות** בפרשת "כי תבוא". שפן, היות וראה משה רבנו ברוח הקדש, שעתיד עזרא הסופר לתקן לישראל שיקראו פרשה זו לפני ראש השנה, "כדי שתכלה השנה וקללותיה", דהינו, על-ידי הקריאה בתורה בלבד, שיחשב להם כאילו קבלו את הייסורים בפועל. על-פני הקדים משה והוסיף עוד **קללות/ייסורים** לישראל. וזאת, כדי שעל-ידי כך יזכו ישראל לכפרה גם על **קללות** אלו, על-ידי הקריאה בלבד בתורה, ללא עונש בפועל. (המשך המאמר בהרחבה באתר "בני ציון")
 "ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך"

כאשר היה הרה"צ רבי אברהם מרדכי, בנו של בעל "חידושי הרי"ם" זיע"א, כפן שלשים, הוא חלה מאד. ואמרו הרופאים, שאינם רואים שום תרופה למחלתו, רחמנא ליצילן, ולכל היותר יחיה כמה ימים...
 הרגיש "חידושי הרי"ם" מה שמתלחשים אודות בנו, שכל הרופאים מתיאשים ממנו, והלך לבקר את בנו החולה. כאשר ישב על מטתו מספר רגעים, הרפין את פניו הקדושים לאוזני החולה, ואמר לו בזה הלשון: בני, דע לך שזו מצוה על האדם שירצה לחיות בעולם. ויש אף דעה בין הפוסקים, שזאת בכלל מצות "עשה" מפורשת בתורה, שנאמר: "ובחרת בחיים". שתק בנו החולה, ולא השיב דבר. לאחר זמן-מה שוב אמר לו אביו, בעל ה"חידושי הרי"ם": אני מקוה שתרצה לחיות, ותתרפא מחוליך, כדי שתוליד בן זכר טוב (שהרי כתוב: "ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך"). התאמץ בנו החולה, רבי אברהם מרדכי, בשארית כוחותיו, התרומם מעל משכבו, וקרא: ריבנו של עולם, תן לי במתנה עוד שנות חיים, ותזכני להוליד בן זכר, ואקרא שמו בישראל "יהודה", ובכך אקים את הכתוב "הפעם אודה את ה'". ואכן, לאחר מכן הוטב מצבו והבריא. ובאותה שנה נולד לו בנו, הלא הוא בעל ה"שפת אמת" זיע"א.

"כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשתו"

מסופר על הרה"ק בעל "אהבת ישראל" מויוזניץ זיע"א, שאחל פעם לבחור צעיר, שעמד להתחתן, "שיבה טובה"... עמד החתן משתומם, ושאל: מדוע הרב מאחל לי "שיבה טובה"? הלא אנכי עדין צעיר לימים... מיד השיב לו הרב: **שיבה** – נוטריקון שפע **ברכה הצלחה**. והריני מאחל לך, שברכות אלה ילוו אותך כל ימי חייך. החתן, שהיה לו אומץ, שאל את הרב: כבוד הרב, הלא במלה "שיבה" יש גם את האות יו"ד, ואת זה לא פירש רבנו! ענה לו הרב: נכון! כדי לזכות לברכות שאמרת, "שפע ברכה הצלחה", צריך להיות בבחינת יו"ד – דהינו, יהודי טוב, העוסק בתורה ובמצות. ואת זה אתה צריך לעשות לבד. ואם תעשה כך, תוכל למלא את היוד החסרה, ולקבל את יתר האותיות/הברכות "שפע ברכה הצלחה".
 מי כעמד ישראל גוי אחד בארץ

שנה אחת עזב רבי זושא מאניפולי זיע"א את היכל בית מדרשו לפני תקיעת השופר, ויצא החוצה לרחובות העיר, כשהוא בולש בעיניו אנה ואנה, תר ומחפש דבר מה. באותה שעה היו מכונסים כל יהודי העיר, מגדולם ועד קטנם, בבתי הכנסת, וברחובות העיר השוממים לא נראתה נפש יהודית אחת. אך רבי זושא לא אמר נואש, והיה פוסע במרץ ובחופזה מרחוב לרחוב, עד שפגש בנער יהודי מוזנח מדלי העם, כשהוא מסתובב יחף ולבוש קרעים בין החצרות. פנה אליו רבי זושא, ושאל אותו: "אמר נא לי, ילדי הקט, את האמת, האם אינך מקנא בבן גילך הנוכרי, המתגורר מעברה השני של שכונת היהודים? שהרי הוא חי בעשר ובשלחה, ואוכל לשובע נפשו, וכלו לבוש בבגדים טובים ונאים?". "חס ושלום" - זעק הילד בבהלה, כשכל גופו רוטט - "יהי לו אשר לו. אני את אמונת אינני מחליף לעולם!". מיד חזר רבי זושא לבית המדרש, עלה על הבמה, נשא עיניו השמימה, וקרא: "ריבנו של עולם! מי כעמד ישראל! הלא שמעת ביחד עמי, כיצד מקבל הנער המסכן הזה את כל הצער והתלאות באהבה, ואינו מוכן להחליף את אמונתו, ויהי מה!" רק לאחר מכן נגש רבי זושא לתקוע בשופר בהתלהבות יוקדת, בעז ובתעצומות נפש, כדרך בקדש...
 שבת שלום לכל בית ישראל!
 נא לשמור על קדושת הגיליון!

"אָבינו מלכנו חמול עלינו ועל טפנו ועל עוללינו"

כְּנִיסַת הַשָּׁבֹת: 18:16

פְּרֻשַׁת הַשָּׁבֹעַ: נְצֻבִים-וַיֵּלֶךְ

עַרְשׂוֹת כַּד' אֵלּוּל תַּשַּׁע"ז (15.9.17) bnei-zion.com (ר"ת 20:00) יְצִיאַת הַשָּׁבֹת: 19:22

הַפְּטָרָה: "שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם..." (כט' ט')

על הכתוב: "אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם..." , אומר רש"י הקדוש, על-פי מדרש תנחומא: למה נסמכה פרשת "נצבים" לקללות (=לתוכחה הקשה שבפרשה הקודמת - פרשת "כי תבוא")? לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתיים (=תשעים ושמונה קללות), מלבד ארבעים ותשע הקללות שבפרשת "בחקתי", שבספר "ויקרא" - הוריקו פניהם (=החזירו פניהם של ישראל, מרוב פחד), ואמרו: מי יוכל לעמוד באלו (=בקללות המרובות הללו)?! התחיל משה לפייסם: "אתם נצבים היום..." - הרבה הכעסתם למקום (=לה'), ולא עשה אתכם כליה, והרי אתם קימים לפניו".

וצריכים אנו להבין מה שנחם משה רבנו את ישראל - "אתם נצבים היום". הלא עדין אימת פחד הקללות הקשות שבפרשת "כי תבוא" במקומה עומדת.

הנה, על הכתוב (במדבר כט, א'): "יום תרועה יהיה לכם", כותב המקובל האלקי רבי שמשון מאוסטרופאלי זצ"ל הי"ד, בספרו "ליקוטי שושנים", כי המלה "תרועה" מורכבת מהאותיות "תורה ע". וכונתו היא על מה שאמרו חז"ל, ששבועים (=ע) פנים לתורה.

וצריכים אנו להבין, מהו הקשר בין מצות "יום תרועה יהיה לכם" (=מצות תקיעת שופר), לבין דברי חז"ל, ששבועים (=ע) פנים לתורה?

נראה לי שב ענין זה על-פי מה שכתב רבנו סעדיה גאון, שאחד הטעמים של תקיעת השופר בראש השנה הוא להזכיר בשמים את זכות מעמד הר סיני, כמו שכתוב במתן תורה: "ויהי קול השופר הולך וחזק מאד משה ידבר והאלהים יעננו בקול". ולפי זה מובן מדוע הדגישה התורה "יום תרועה יהיה לכם" - כדי לעורר את זכות מתן תורה, שבו קבלו ישראל תורה ע' - תורה שיש בה שבועים (=ע) פנים.

והנה, מדברי מרן כ"ק מהר"י זיע"א כבר למדנו, שעיקר המתקת הדינים מעל פלל ישראל הוא, שלא יצטרכו לקבל את העונשים בפועל, אלא שיעסקו בפרשיות התוכחה ויתלבשו בפחד ה'. אם כן, יש לומר, שבראש השנה, שהוא יום הדין, שפל בני עולם עוברים לפניו כבני מרון, צוה הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו ש"יום תרועה יהיה לכם", תרועה - אותיות תורה ע' - כדי לעורר את מעמד הר סיני, שבו נתנה התורה בשבועים (=ע) פנים, וממילא יתעורר מזה לימוד זכות בשמים, שאין צורך להביא על ישראל עונשים בפועל - אלא ישראל יכולים לעסוק בפרשיות התוכחה (=הקללות), ויחשב להם כאילו קבלו את העונשים בפועל ממש.

וזהו פירוש "אשרי העם ידעי תרועה, ה' באור פניך יהלכון..." . כלומר, אשרי העם שיודעים את סוד ה"תרועה", שהוא תורה ע', שלא יצטרכו לקבל את העונשים בפועל, אלא יסתפקו בזה שעוסקים בפרשיות התוכחה. ועל-ידי כך ה' באור פניך יהלכון" - יוכלו ללכת באור פני ה', שהוא שם "הויה" - שם הרחמים.

ומעתה יתבאר גם כונת המדרש (ויקרא רבה כט, ג'): "יהודה ברבי נתמן פתח: 'עלה אלהים בתרועה, ה' בקול שופר' (תהילים מז). בשעה שהקב"ה יושב ועולה על כסא הדין, בדין הוא עולה (כדי לשופטנו במידת הדין)... (שהרי כתוב): 'עלה אלהים בתרועה' (אלהים הוא מידת הדין).

כלומר, מצד עצם מהותו של היום, הנה הוא יום הדין, אשר בו מלך מלכי המלכים יושב על כסא המשפט. "ובשעה שישראל נוטלין את שופריהן ותוקעים לפני הקב"ה" - כדי לעורר את מעמד הר סיני - מתן תורה - ששם נשמע קול השופר הולך וחזק מאד. הנה "עומד הוא מכסא הדין ויושב בכסא הרחמים, דכתיב: ה' בקול שופר" (ה' הוא מידת הרחמים). כדי לרמוז שלא צריך לקבל את העונשים בפועל, אלא מספיק אם מתעסקים בתורה. "ומתמלא עליהם רחמים ומרחם עליהם והופך עליהם מידת הדין לרחמים, אימתי? בחדש

השביעי" (ת־שָׁרִי) – שָׁאוּ, בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי (בְּרֵאשׁ הַחֹדֶשׁ), שֶׁהוּא יוֹם הַדִּין יֵשׁ צוֹרֵךְ לְהַמְתִּיק אֶת הַדִּינִים, כִּדִּי שֶׁלֹא יִצְטָרְכוּ יִשְׂרָאֵל חֲלִילָה לְקַבֵּל אֶת הָעוֹנָשִׁים בְּפוֹעַל.

וְזֶהוּ מָה שֶׁנַּחֵם מוֹשֶׁה רַבֵּנוּ, אֲדוֹן כָּל הַנְּבִיאִים, אֶת יִשְׂרָאֵל: "אַתֶּם נֹצְבִים הַיּוֹם כְּלַכֶּם לְפָנַי ה' אֱלֹהֵיכֶם... – הַרְבֵּה הַכַּעֲסָתֶם לְמָקוֹם (=הַרְבֵּה חֲטָאתֶם לַה'), וְלֹא עָשִׂה אֶתְכֶם כְּלִיָּה, וְהִרִי אֶתְכֶם קִיָּמִים לְפָנָיו". (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"וְאַנְכִי הַסֵּתֶר אֶסְתִּיר פָּנָי בַּיּוֹם הַהוּא..."

אֶחָד מֵתוֹשְׁבֵי בְּנֵי בְּרַק בָּא אֶל הַגָּאוֹן רַבִּי אַבְרָהָם יִשְׁעִיהוּ קַרְלִיץ, שֶׁנּוֹדַע בְּכַנּוֹי "הַחֲזוֹן אִישׁ", וְהִקְשָׁה לְפָנָיו עַל אִירוּעֵי הַשּׁוֹאָה הַנּוֹרְאָה, שֶׁנִּיתְּכָה עַל עַם יִשְׂרָאֵל בְּאִירוּפָּה בְּמַלְחַמַת הָעוֹלָם הַשְּׁנִיָּה, וְכִלְתָּה בְּלֹא רַחֵם שֶׁשֶׁה מְלִיוֹנֵי יְהוּדִים, נָשִׁים וְטַף – רַבִּים מֵהֶם צָדִיקִים וְחֲסִידִים, יִרְאִים וְשַׁלְמִים, שֶׁלֹא טָעְמוּ מִימֵיהֶם טַעַם חֲטָא. "הַחֲזוֹן אִישׁ" הַסֵּבִיר לְאוֹרְחוֹ, שֶׁאֲסוּר לְאָדָם מִיִּשְׂרָאֵל לְאַבֵּד אֶת הָאֱמוּנָה, שֶׁהִקְבִּ"ה מְנַהֵיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּצָדֵק וּבִמְשַׁפֵּט, אֲךָ רַק אָנוּ, קְרוּצֵי חֲמַר, לֹא מְבִינִים אֶת הַנְּהַגְתּוֹ. בְּסוֹף דְּבָרָיו אָמַר לוֹ "הַחֲזוֹן אִישׁ": מִי שֶׁאִינוּ מְבִין דְּבַר בְּמַלְאכַת הַתְּפִירָה, וְרוֹאֶה אֶת הַחַיֵּט, כְּשֶׁהוּא גּוֹזֵר וְקוֹרֵעַ אֶת הָאָרֶץ שֶׁלִּפְנָיו – חוֹשֵׁב בְּוָדָאֵי בְּלִבּוֹ, שֶׁאוֹתוֹ חַיֵּט מִשְׁחִית וּמְקַלְקַל אֶת הָאָרֶץ הַיְקָרָה. אֲךָ, לְאִמִּיתוֹ שֶׁל דְּבַר, הַחַיֵּט מְכִין מִמֶּנּוּ בְּגַד חֹדֶשׁ, שִׁיעֲלָה בְּעַרְכּוֹ עַל הָאָרֶץ הַגְּזוּרָה... "וְאַנְכִי הַסֵּתֶר אֶסְתִּיר פָּנָי בַּיּוֹם הַהוּא..." ("לֹא יח")

בְּפָרְשַׁתְנוּ, פְּרַשְׁת "וַיִּלֶךְ", בְּכַתּוּב הַמֵּתָאֵר אֶת הַצָּרוֹת הַפוֹקְדוֹת אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, עַל שֶׁעֲזַב אֶת ה', מִתְקַבְּלַת הַמֶּלֶךְ "הַשּׁוֹאָה" בְּקִפְיּוֹת שֶׁל 49 אוֹתִיוֹת. (כְּמָה קִשָּׁה הִיא הַסֵּתֶר פָּנָיו שֶׁל הַקַּב"ה!).

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מוֹשֶׁה הִנֵּךְ שָׁכַב עִם אֲבֹתֶיךָ, וְקָם הָעָם הַזֶּה וְזָנָה אַחֲרַי אֱלֹהֵי גֵכַר הָאָרֶץ

אֲשֶׁר הוּא בָּא שָׁמָּה בְּקִרְבּוֹ, וְעֲזַבְנִי וְהִפָּר אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי אִתּוֹ: וְחָרָה אִפִּי

בּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא וְעֲזַבְתִּים, וְהַסֵּתֶר פָּנָי מֵהֶם וְהָיָה לְאָכַל וּמִצָּאוּהוּ רְעוֹת

רְבוֹת וְצָרוֹת. וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא, הֲלֹא עַל כִּי אֵין אֱלֹהֵי בְּקִרְבִּי מִצָּאוּנִי הַרְעוֹת הָאֵלֶּה:

וְאַנְכִי הַסֵּתֶר אֶסְתִּיר פָּנָי בַּיּוֹם הַהוּא, עַל כָּל הַרְעָה אֲשֶׁר עָשָׂה כִּי פָּנָה אֶל אֱלֹהִים אַחֲרָיו".

"וְשָׁבַת עַד ה' אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעַת בְּקוֹלוֹ..."

בְּעִיר אַחַת בְּמֶרְכָּז פּוֹלִין חַי רוֹפֵא מוֹמַחָה בְּשֵׁם ד"ר בְּרַנָּאד, שֶׁבָּא מִמְּשַׁפְּחָה מִתְּבוּלְלָת, וְהָיָה כָּל יָמָיו רַחוּק מֵעַנְיֵי יַהֲדוּת. פֶּעַם נִקְרָא ד"ר בְּרַנָּאד לְבֵיתוֹ שֶׁל יְהוּדֵי עֲשִׂיר, שֶׁחָלָה בְּמַחְלָה אָנוּשָׁה. בְּדַק אוֹתוֹ הַרוֹפֵא בְּדִיקָה יִסּוּדִית, כִּיָּד מוֹמַחִיוֹתוֹ הַטּוֹבָה עָלָיו, וּבְתוֹם הַטִּיפּוֹל הוֹדִיעַ לְבָנֵי הַמְּשַׁפְּחָה, שֶׁאֵין תִּקְוָה לְחַיֵּי הַחוּלָה. אֲךָ עֲזַב הַרוֹפֵא אֶת הַבַּיִת, רָתַמוּ בָּנָיו שֶׁל הַחוּלָה אֶת הַכְּרָפָה שֶׁלָּהֶם, וְנָסְעוּ אֶל הַצָּדִיק רַבִּי דוּיִדֵל מִלְלוּב. וְכִיּוֹן שֶׁאַבִּיָּהֶם הָיָה מְבֹאֵי בֵיתוֹ שֶׁל הַצָּדִיק, הוֹכְנְסוּ מִיָּד אֶל הַרְבִּי, וְשִׁטְחוּ בְּפָנָיו בְּקִשָּׁה נְרָגְשָׁת, שֶׁהַצָּדִיק יַעֲזֹר רַחֲמֵי שָׁמַיִם עַל הַחוּלָה הָאָנוּשׁ. רַבִּי דוּיִדֵל הוֹצִיא מִן הָאָרוֹן שֶׁבַחְדָּר בְּקָבוֹק יַיִן וְעוֹגַת דָּבֶשׁ, וְאָמַר לְאוֹרְחָיו: "מִהָרָו אֶל אַבִּיכֶם, וְהִגִּישוּ לוֹ יַיִן וּפְרוֹסַת עוֹגָה, וּבִזְכוּת הַבְּרָכָה שֶׁהוּא יְבָרֵךְ עַל הַמַּאֲכָל וְהַמְּשָׁקָה, יִשְׁלַח לוֹ הַקַּב"ה רְפוּאָה שְׁלֵמָה".

הַבְּנִים שָׁבוּ בְּמַהֲרָה לְבֵית אַבִּיָּהֶם, וְעָשׂוּ כְּמִצְוַת הַרְבִּי. וְהִנֵּה, לְהַפְתָּעַת הַכָּל, כַּעֲבוּר שְׁעָה חָלָה הַטְּבָה נִיפְרָת בְּמַצֵּב הַחוּלָה. וְכֵן הָלַךְ וְהַשְׁתַּפֵּר מְצַבּוֹ שֶׁל הָאִישׁ מִיּוֹם לַיּוֹם, עַד שֶׁחָלַל כָּלִיל מִמַּחְלָתוֹ.

בְּעִיר קָם רַעַשׁ גָּדוֹל, וְהַכָּל הָיוּ מְסִיחִים בְּכוּחוֹ הַמוֹפְלֵא שֶׁל רַבִּי דוּיִדֵל, הַמְּחִישׁ רְפוּאָה בְּמָקוֹם שִׁיד הַרוֹפְאִים קִצְרָה מִלְהוֹשִׁיעַ. בְּסוֹפוֹ שֶׁל דְּבַר הַגִּיעָה הַשְּׁמוּעָה לְד"ר בְּרַנָּאד, שֶׁטִּפַּל בְּשַׁעֲתוֹ בַּחוּלָה הָאָנוּשׁ, וְהָלָה מֵאֵן לְהֶאֱמִין לְמִשְׁמַע אֲזָנָיו, עַד שֶׁפָּגַשׁ יוֹם אֶחָד בְּאַקְרָאֵי בְּאוֹתוֹ חוּלָה, וְהָלָה סִפֵּר לוֹ, שֶׁסְמוּךְ לְבִיקוּרוֹ שֶׁל הַרוֹפֵא בְּבֵיתוֹ, נָטַל כּוֹס יַיִן וְעוֹגָה, כַּעֲבוּר זָמָן קִצְרָה חֲלָפָה וְעִבְרָה מַחְלָתוֹ.

ד"ר בְּרַנָּאד שָׁב לְבֵיתוֹ, וְהַחֵל מְהֵרָה אֲרוּכּוֹת בְּאוֹתוֹ מַעֲשָׂה, וְכֵן אָמַר לְעַצְמוֹ: מְבַחֲנִיָּה רְפוּאִית אֵין סִפֵּק, שְׁשִׁתִּית יַיִן וְאַכִּילַת עוֹגָה עַל-יְדֵי הַחוּלָה דוֹקָא עֲלוּלִים לְשִׁמְשׁ גוֹרֵם מוּבְהָק כִּדִּי לְקָרֵב אֶת קִיצוֹ! וְאִם הָאִישׁ הַתְּאוּשָׁשׁ בְּמַהֲרָה, וְהִבְרִיא כָּלִיל מִמַּחְלָתוֹ הָאָנוּשָׁה, מִשְׁמַע שֶׁקָּרָה כָּאֵן נִס מְשִׁמִּים, בְּזְכוּתוֹ שֶׁל הַצָּדִיק רַבִּי דוּיִדֵל...! מֵאוֹתוֹ יוֹם וְהִלָּאָה, חָל שִׁינוּי עֲצוּם בְּהִלָּךְ רוּחוֹ שֶׁל ד"ר בְּרַנָּאד, וְהוּא נַעֲשָׂה לְבָן-בֵּית אֶצֶל רַבִּי דוּיִדֵל, וּבְהַשְׁפָּעַת הַצָּדִיק חֲזַר בְּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְהַחֵל לְנַהֵל אוֹרַח-חַיִּים שֶׁל חֲסִיד מוּבְהָק. עִם זֹאת, הַמְּשִׁיךְ בְּאוּמָנוּתוֹ כְּרוֹפֵא מוֹמַחָה, וְזָכָה לְהַצְלָחָה רַבָּה בְּרִיפּוּי חוּלִים, עַד שֶׁאָמְרוּ עָלָיו שֶׁהוּא הוֹלֵךְ לְרַפָּא אֶת חוּלָיו בְּלוּיַת הַמְּלָאךָ רְפָאֵל. לְיָמִים, הַחֵלּוּ נוֹהָרִים אֵלָיו עִם "פְּתִיקָאוֹת בְּקִשׁוֹת" וְ"פְּדִיוֹנוֹת", כִּפִּי שֶׁחֲסִידִים נוֹהָגִים לְבוֹא אֶל הָאֲדַמוּ"רִים, וְהַרוֹפֵא הַמוֹמַחָה הַתְּפָרָס בְּכָל הַסְּבִיבָה

כְּצָדִיק עוֹשֶׂה נְפִלְאוֹת... שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!

"אבינו מלכנו חמול עלינו ועל טפנו ועל עוללינו"

כניסת השבת: 18:16

פְּרִשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: נְצַבִּים-וַיֵּלֶךְ

יציאת השבת: 19:22 (ר"ת 20:00)

ערש"ק כד' אלול תשע"ז (15.9.17) bnei-zion.com

הפְּטָרָה: "שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו" (תהילים פא')

על הכתוב, "תקעו בחדש שופר בכסה..." , כתוב בגמרא (סנהדרין יא'): "אמר רבי אבהו... תקעו בחדש שופר, בכסה ליום חגנו. איזהו חג שהחדש מתכסה בו? הוי אומר, זה ראש השנה!"

מבואר מפאן, שמה שאמר דוד המלך "תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו", הפונה היא על ראש השנה/יום הדין יום בו הקב"ה, מלך מלכי המלכים, יושב על כס המשפט, וכל באי העולם עוברים לפניו כבני מרון (=אחד אחד). והנה על עמק הדין כתב הפיטן האלקי רבי אמנון מגנצה זיע"א, בפיט "ונתנה תוקף": "ונתנה תוקף קדשת היום. כי הוא נורא ואים. ובו תנשא מלכותך. ויכון בחדש כסאך. ותשב עליו באמת. אמת פי אתה הוא דין ומוכיח ויודע ועד. וכותב וחותרם וסופר ומונה. ותזכר כל הנשכחות. ותפתח את ספר הזכרונות... בראש השנה יפתחון וביום צום כיפור יחתמו, כמה יעברון וכמה יבראון, מי יחיה ומי ימות, מי בקצו ומי לא בקצו, מי במים ומי באש... מי ברעש ומי במגיפה, מי בחניקה ומי בסקילה..." (מבהילה).

אולם, צריך לדעת, שכדי להמתיק את גזר הדין בראש השנה, נתן לנו הבורא יתברך את חדש אלול לפני בוא יום הדין, כדי לתקוע בשופר בכל יום ויום, ובכך לקרוע את גזר הדין של ראש השנה.

וזהו שאמר דוד המלך "תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו". דהינו, "תקעו בחדש שופר" – תקעו כל חדש אלול בשופר לפני "יום חגנו", לפני ראש השנה. שכן, כך ניתן לקרוע את גזר הדין של ראש השנה.

ויש אסמכתא לזה, הנה כדי לרמוז שניתן להמתיק את הדין כבר לפני ראש השנה, ולהגיע ליום הדין בכסה (=מכוסה) ומוגן מפני המקטרגים, הבה ונתבונן באותיות שלפני התיבות "שפר חדש כסה". הנה, לפני האות ש' של "שפר" באה האות ר'. לפני האות פ' באה האות ע'. ולפני האות ר' יש לנו את האות ק'. שלש אותיות אלו מצטרפות למלה "קרע". וכן הדבר במלה "חדש". לפני האות ח' באה האות ו'. ולפני האות ד' באה האות ג'. ולפני האות ש' באה האות ר'. ושלוש האותיות מצטרפות למלה "גזר". וכן במלה "כסה", לפני האות כ' באה האות ל'. לפני האות ס' באה האות נ'. ולפני האות ה' באה האות ד'. ושלוש אותיות אלו מצטרפות למלה "דין". דהינו, כל שלש האותיות שלפני "שפר חדש כסה" הם אותיות "קרע גזר דין" לומר לך, שעל-ידי תקיעת השופר בחדש אלול, כבר ניתן להמתיק ולקרוע את גזר הדין של ראש השנה הבא עלינו לטובה, אמן.

שראשי נמלא טל קוצותי רסיסי לילה" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"כך אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: בני, מיום שהחרבתי את ביתי של מטה, לא עליתי וישבתי בביתי (=בבית המקדש) של מעלה, אלא הייתי יושב ובטל... אם אין אתם מאמינים לי, שאני לא נכנסתי לביתי, תנו את ידיכם על ראשי, ותראו שהוא מלא טל, שנאמר 'שראשי נמלא טל קוצותי רסיסי לילה'. (בתנא דבי אליהו זוטא ופרא א') וצריכים אנו להבין את דברי המדרש. שכן, הלא הקב"ה אין לו גוף ואין לו דמות הגוף, ואין לו שום דמיון כלל. אם כן, איך שיד לומר על הקב"ה, שראשו "נמלא טל קוצותי רסיסי לילה"?

אלא, הפונה בכך היא, שהקב"ה אומר לנו: בני, פתחו את לבכם, כדי שתהיה לי דירה בתחתונים. שהרי, מאז שנחרב בית המקדש לא ישבתי בביתי (בבית מקדש של מעלה). אלא, אני יושב בחוץ, תחת כיפת השמים. ועל-ידי כך ראשי נמלא טל, וקוצות שערות ראשי רטובות מרסיסי לילה, כמו שכתוב: "תנו את ידיכם על ראשי, ותראו שהוא מלא טל, שנאמר: 'שראשי נמלא טל קוצותי רסיסי לילה'".

ואם כך מתחנן אלינו הקב"ה בכל השנה, הרי על אחת כמה וכמה שבמים אלו, לפני בוא יום הדין הגדול והנורא, מתחנן הקב"ה אלינו, "פתחו לי פתח אחד של תשובה כחודש של מחט", וכפיכך אומר: אל תתנו לי לעמוד בחוץ בחשיכה של הגלות, בלי בית, אלא פתחו לי את חדרי לבבכם בתורה ובעבודת ה', כדי שאוכל להיכנס. אם כך, איך יעז כל אחד מאיתנו, שהוא קרוץ חמר, בשר ודם, שהיום כאן ומחר בקבר, לאטום את אוזנו

משמוע את קול הקב"ה הדופק על לבבינו, ומבקש "פתחו לי פתח אחד של תשובה כחודה של מחט". ומי יעז להיות כפוי טובה להשאיר בחוץ את הקב"ה, שהוא משפיע עלינו תמיד מטובו, ולא להכניס אותו אל חדרי לבו, כדי למלא את רצונו יתברך, "שיהא לו דירה בתחתונים(=בעולם הזה), כמו שיש (לו) בעליונים?" ויש להוסיף, שהנה, ידוע שעיקר התשובה הוא בלב, כמו שכתוב: "ולבבו יבין ושב ורפא לו". פלומר, איש ישראל צריך לפתוח את לבו, ולהתחרט מעמק לבו על כל מה שחטא ומרד בה', אלקי עולם, ולקבל על עצמו לתקן את דרכיו מכאן ולהבא.

נמצא לפי זה, כי כאשר לב האדם סגור ומסוגר כאבן, מחמת טרדות הזמן, כי אז קשה לו מאד להתעורר בתשובה שלימה פראוי. על-כן, הקב"ה, ברוב רחמי וחסדיו, דופק על פתח לבבו הסגור של האדם, "קול דודי דופק", ומבקש ממנו "פתחו לי". שכן, בדיבורו, הקב"ה בורא בריאה לפתוח את לבבו הסגור של האדם, כדי שיתעורר ויתקיים בו הכתוב (ישעיה ו', י'): "ולבבו יבין ושב ורפא לו" – שעל זה נאמר: "ומל ה' אלהיך את לבבך ואת לבב זרעך לאהבה את ה' אלהיך בכל לבבך". ובפרט בחדש אלול, כפי שרומז הכתוב: "את לבבך ואת לבב" – ראשי תיבות אלול. והנה, מאחר והקב"ה טורח, בכבודו ובעצמו, לדפוק בקולו על פתח לבנו, כדי לעורר אותנו בתשובה שלימה, מי פתי שיוכל להתעלם ולהמשיך במעשיו הרעים כתמול שלשום?

הלא אין פשע גדול מזה, שבן אדם, הקרוי מחמר, העשוי מעפר ומאפר, מתעלם מבקשתו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, שמתחנן אליו: "פתחו לי פתח אחד של תשובה כחודה של מחט". ועל-כך מתלונן הקב"ה (ישעיה נ', ב): "מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה?". פלומר, מדוע אתם מתעלמים מקריאתי לפתוח לי פתח בלבבכם, כדי שאמצא לי דירה בתחתונים?

ואם, חלילה, אין בנו תבונה לשמוע בקולו של הקב"ה, הדופק על פתחי לבבנו, איזה פנים יש לנו אחר-כך, בראש השנה וביום הכיפורים, לבוא ולבקש ממנו: "אבינו מלכנו, קבל ברחמים וברצון את תפלתנו"? על-פי האמור, יומתק לנו להבין מה שמצינו במדרש, שלעתיד לבוא מחיה הקב"ה את המתים על-ידי הטל שעל ראשו, וכפי שכתוב שם (ילקוט שמעוני, שיר השירים ה', ב'): "קול דודי דופק פתחי לי אחתי רעיתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל קוצותי רסיסי לילה" – פתחי לי פתח (של) תשובה, ואני אגאלכם. שראשי נמלא טל קוצותי רסיסי לילה" – בשעה שהקב"ה עתיד להחיות את המתים, הוא מנער קוצותיו (של ראשו) והטל יורד, והעפר (של המת) מתגבל" (=לובש צורת הגוף).

וצריך להבין, שהרי כלל גדול הוא בידינו, שהשפע היורד אלינו משמים, הוא רק לאחר התעוררות שלנו מלמטה, על-ידי תורה ומעשים טובים. אם כך, איך יזכו המתים לתחית המתים? שהרי, אין הם יכולים לקיים תורה ומצוות לאחר שנסתם עליהם הגולגל(=הקבר). כפי המבואר בגמרא (שבת ל'): "לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות קודם שימות. שפיון שמת, בטל מן התורה ומן המצוות, ואין להקדוש ברוך הוא שבת בו. והיינו דאמר רבי יוחנן: מאי דכתיב (תהילים פח) 'במתים חפשי' כיון שמת אדם, נעשה חופשי מן התורה ומן המצוות".

לכן, כדי לתרץ ענין זה, מגלה לנו המדרש פי, "בשעה שהקב"ה עתיד להחיות את המתים, הוא מנער קוצותיו (של ראשו) והטל יורד, והעפר (של המת) מתגבל" (=לובש צורת הגוף). ויש לומר, שהרי כתוב בגמרא (ברכות יח'): "רשעים בחייהם קרויים מתים". לכן, נמצא, שכאשר הקב"ה מעורר מלמעלה את ישראל לעשות תשובה, הרי זה בבחינת הטל של תחיה, שמחיה בו הקב"ה את "המתים"/הרשעים בעולם הזה, ובמיוחד בימים הנוראים. שהרי, חדש אלול הוא תמיד חסר(=תמיד יהיו בו כט' (=29) ימים), ואם נוסף את עשרת ימי התשובה, נקבל בדיוק טל(=39) ימים. והרמז הוא, שבמים אלו, שהם בבחינת "טל", משפיע הקב"ה עלינו "טל של תחיה", כדי שנפתח את לבבנו הסגור, כפי שכתוב: "קול דודי דופק". וכל זאת – כדי לעורר אותנו שנתחזר בתשובה שלימה לפנינו יתברך. יהודי יקר, האם אין לך משהו לתקן?

הצדיק רבי לוי יצחק מברדיצ'ב ניצב בראש חדש אלול ליד חלון חדרו, המשקיף אל רחבת השוק. היתה זו שעת בקר מוקדמת, וכבר השוק היתה כמעט ריקה מאדם. לפתע נשמע קול עבה של גבר, שהכריז על מלאכתו בנעימה חד-גונית בפני קומץ העוברים ושבים. מיד גם נראה האיש עצמו, שהלך וקרב בצעדים מדודים ונמרצים. היה זה איבן הסנדלר, שנשא על גבו כלי עבודה, שנערמו באי-סדר בתיק בלה, שמתוכו הזדקרו כמה רצועות עור דהויות.

כשעבר איבן סמוך לחלוננו של רבי לוי יצחק, נשא עיניו כלפי הדמות שנשקפה מבעד לחלון, וקרא בקול גדול: רבי! האם אין לך משהו לתקן? רבי לוי יצחק, נשא עיניו כלפי הדמות שנשקפה מבעד לחלון, וקרא בקול גדול: עיניו, התישב הצדיק על הארץ, הליט פניו בידי ופרץ בכי מר, ואמר: גוי זה שואל אותי, אם אין לי משהו לתקן, והרי ראש חדש אלול היום, ובנדאי יש לי הרבה דברים לתקן. אוי! כמה הרבה תיקונים נחוצים לי בחדש הרחמים

והסליחות... שבת שלום לכל בית ישראל!

נא לשמור על קדושת הגיליון!

"אבינו מלכנו חמול עלינו ועל טפנו ועל עוללינו"

כניסת השבת: 18:16

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: נְצַבִּים-וַיֵּלֶךְ

ערש"ק כד' אלול תשע"ז (15.9.17) bnei-zion.com (ר"ת 20:00) יציאת השבת: 19:22

הַפְּטָרָה: "שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם" (כט' ט')

על הכתוב, "אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם, ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטריכם... טפכם נשיכם... מחטב עציך עד שאב מימך", פָּרְשׁוּ חֲכָמִים בְּדֶרֶךְ הַרְמוֹז: "אתם נצבים" למשפט, "היום" – הוא יום הדין, לפני מלכו של עולם. וזאת, כדי לומר לנו, שכלם נצבים למשפט בראש השנה, יום הדין. (חז"ל אומרים: כל מקום בתורה שכתוב "היום", הכוונה היא לראש השנה – יום הדין).

ולכאורה, יש לנו לתמוה כאן על דברי הכתוב, "מחטב עציך עד שאב מימך". שהרי, לפני-כן הקדים הכתוב ואמר, שכלם נצבים למשפט בראש השנה, למגדול ועד קטן ("ראשיכם... זקניכם... טפכם..."). אם כן, מדוע הוסיפה התורה הקדושה את שני בעלי המלאכה הללו: חוטב עצים ושואב המים ("מחטב עציך עד שאב מימך")? ויש עוד לשאול: כיון שאמר הכתוב שכלם עומדים למשפט, מגדול ועד קטן ("ראשיכם... זקניכם... טפכם"), צריך היה הכתוב להתחיל לומר גם כאן מבעל המלאכה הנמוך ("חטב עציך" או "שאב מימך"), ועד לבעל הדרגה הגבוהה ביותר (נשיא או מלך).

שהרי, חוטב עצים ושואב מים נחשבים בעלי אותה דרגה של מלאכה. אלא, בסיעתא דשמאי, יש לומר, שפאן באה התורה לרמוז לנו ש"חטב עציך" אלו הם רשעי ישראל – אותם אלו המנסים לזרות ולהכרית את התורה הקדושה, שעליה נאמר: "עץ חיים היא למחזיקים בה".

ואילו "שאב מימך", אלו הצדיקים, חכמי הדור, השואבים "מים", היא התורה הנמשלת למים, ו"משקים"/מלמדים את צאן ישראל תורת חיים.

אם כן, בכתוב: "אתם נצבים היום... ראשיכם... זקניכם... טפכם... מחטב עציך עד שאב מימך", באה התורה לומר לנו, שכלם עומדים למשפט ביום ראש השנה, מגדול ועד קטן ("ראשיכם... זקניכם... טפכם"), מצדיק ועד רשע ("מחטב עציך עד שאב מימך") – כלם עומדים למשפט – "כל איש ישראל".

"הלא אתה תשוב תחינו ועמך ישמחו בך, אשמעה מה ידבר האל, כי ידבר שלום אל עמו... ואל ישונו לכסלה"

הצדיק הרה"ק מאפטא, הלא הוא ה"אוהב ישראל", אמר פעם לחסידיו: ידוע שלקב"ה יש ויפות עם כנסת ישראל על התשובה. הקב"ה אומר: "שובו אלי ואשובה אליכם" (מלאכי ג' 1). כלומר, קדם עשו אתם את הצעד הראשון בתשובה, ואחר-כך אני "ואשובה אליכם". ואילו כנסת ישראל אומרת להקב"ה: "השיבנו ה' אליך ונשובה" (איכה ה' כא). כלומר, אתה ה', עשה את הצעד הראשון לעורר אותנו בתשובה, ורק אחר-כך אנחנו "ונשובה" אליך. ואני אומר – המשיך הרה"ק מאפטא – שבנדאי הצדק עם בני ישראל בטענתם, היות והם טרודים כל הזמן בענייני העולם הזה – האחד טרוד בפרנסתו, השני בחוליו, והאחר בצרה אחרת (כל אחד "והחבילה" שלו) – ואיך יכולים לדרוש מהם שיתעוררו המה ראשונה, וישונו בתשובה?

וגם דוד המלך, עליו השלום, מסכים אתי בדבר זה. שהרי, כתוב בתהילים (פה' ז-ט): "הלא אתה תשוב תחינו...". – קדם הקב"ה צריך לשוב ולעורר אותנו, כי אין עצה אחרת זולת אם "תחינו" – שתחינו בגלות המרה (=הקשה) הזאת, ותתן לנו מנוחה להחיות את נפשנו. ושלא נהיה טרודים כל-כך בפרנסה וכדומה, ואז תראה כי (המשך הפסוק בתהילים) "ועמך ישמחו בך" – שהרי אז נוכל לשוב בתשובה. אחרי דברים אלו שנה מעט הצדיק מאפטא, ואחר פנה לכל המסובים ואמר בזו הלשון: אחרי שאני אמרתי את דעתי, וגם דוד המלך, עליו השלום, מסכים עמדי, עתה נשמע מה יאמר ה', יתברך שמו?

ומיד הטה את אזנו, כאדם המקשיב לשמוע איזה דבור, ואמר בלשון קודשו "אשמעה מה ידבר האל"? (המשך הפסוק בתהילים), ושהה מעט, ואחר-כך אמר: אספר לכם מה ש'יתברך אומר: דעו לכם שהוא מסכים עם בני ישראל, שהם צדיקים ואין להם כח להתעורר בתשובה אליו ראשונה, "כי ידבר שלום אל עמו".

והוא, הקב"ה, מקבל את טענת כנסת ישראל לקיים "השיבנו ה' אליך ונשובה". כלומר, לעורר אותנו תחילה **בתשובה**, ורק אחר-כך אנחנו "ונשובה" אליך. אבל, בתנאי אחד, אומר הקב"ה, שיבטיחו לו ויקבלו עליהם להיות טובים ואוהבים אחד את השני מהיום הנה והלאה, "ואל ישובו לכסלה" – שלא יחטאו שוב. "ה' ה' אל רחום וחנן ארך אפים ורב חסד ואמת..."

חז"ל הקדושים אומרים שדוד המלך, עליו השלום, ידע ברוח הקדש, שעתיד בית המקדש להיות חרב והקורבנות יהיו בטלים, **בעונותיהם של ישראל**. והיה דוד המלך מצטער על ישראל, מה תהיה הכפרה **לעונותיהם?** אמר לו הקב"ה, לדוד: בפעם שהצרות באות על ישראל **בעונותיהם**, יעמדו לפני באגודה אחת ויתודו על **עונותיהם לפני**, ויאמרו "סדר הסליחה", ואני אענה אותם (=אסלח להם), (ככתוב: "יענה ה' ביום צרה"). ולמי גלה הקב"ה את "סדר הסליחה"? דרש רב יוחנן על הפסוק (ר"ה יז ב): "ויעבר ה' על פניו ויקרא ה'..." – מלמד שירד הקב"ה מן הערפל כשליח צבור שמתעטף בטליתו ועובר לפני התיבה, וגלה לו (למשה) "סדר הסליחה". אמר לו הקב"ה, למשה: כל זמן שישראל **חוטאים**, יעשו לפני כסדר הזה: "ה', ה' אל רחום וחנן..." (יגידו יג' מידות הרחמים), ואני מוחל להם. (עפ"י הגמרא ראש השנה יז) "סלח לנו ומחל לנו"

פעם, במוצאי שבת סליחות, יצאו מרן מהר"ש זיע"א ומשמשו לטיול לילי ברחובות העיר. והנה, באשר הגיעו לפאתי העיר, נעצר מרן מהר"ש ליד חלון ביתו של החיט, שגר בצריף עץ, והביט אל תוך הבית בעיניים שמחות ובדבקות נפלאה. השמש, שאף הוא הביט בחלון, ראה את החיט מוזג שתי כוסות יין, שותה כוסית אחת, אומר "לחיים", ממלמל משהו, ואחר שותה את הכוס השנייה, ואומר שוב "לחיים". לאחר מכן, קם החיט מכסאו שמח וטוב-לב, והלך לישון על מיטתו. מיד התעורר מרן מדבקותו, חזר וחזר לביתו.

השמש, שלא הבין מה למרן ולחיט, ומה לשתי הכוסיות ולחיוכו הרחב של מרן, חפש למחרת את החיט, כדי לשאול אותו, מה ליון ולשמחה שהיתה אצלו בלילה.

החיט, שהתפלא על ידענותו של השמש, הסכים לספר לשמש את סוד ה"לחיים" שעשה, וכך ספר: "זה שנים שאני מתפרנס בכבוד ממקצוע החיטות, ותופר בגדים עבור הפריצים ובני משפחותיהם. את סדר יומי הייתי מתחיל בעלות השחר בתפילת הבקר, לאחר-מכן הייתי מתישב על עבודתי ללא הפסק, עד תפילת המנחה, אומר תהילים, ואחר-כך מתפלל ערבית, קורא משניות, וחוזר הביתה לישון, וחוזר חלילה. כך נהגתי במשך כל ימות השבוע.

והנה, לפני זמן-מה, אחד הפריצים, שהיה מהקונים הרציניים שלי, הפסיק להזמין בגדים. וכמוכן, עקב כך, הפסדתי חלק נכבד מפרנסתי. כתוצאה מכך אמרתי: רבוננו של עולם, אתה מקפח חלק מפרנסתי - לכן, אני מבטל את שיעור המשניות שאני לומד כל יום. וכך עשיתי. אולם, מאותו יום שהפסקתי ללמוד משניות, הפסיקו קונים נוספים להזמין אצלי בגדים, וכתגובה על-כך, הורדתי את פרקי התהילים, ושוב ירדה פרנסתי, ואז בטלתי את התפילה. וכך, ככל שבטלתי מקיום המצות, כך התמעטה פרנסתי, עד שהגעתי לפת-לחם.

והנה, כאשר באו ימי אלול, והתקרבו ימי הסליחות, חשבתי לא להשכים לסליחות, ולא ללכת לבית הכנסת, שכן, הייתי "ברוגז" עם הקב"ה. אלא שעשיתי חשבון-נפש, ואמרתי לעצמי, שבראש השנה וביום הכיפורים, בנדאי שאלך לבית הכנסת. אולם, חשבתי - באילו פנים אבוא להתפלל לפני ה' יתברך, כאשר לא הייתי בסליחות ולא התפללתי? לכן, החלטתי שבכל-זאת אלך לסליחות. אבל, איך אומר סליחות ותחנונים, בזמן שאני "ברוגז" עם הקב"ה? לכן אמרתי לעצמי, שחייב אני לנסות ולהשלים עם הקב"ה.

וכך עשיתי. אמרתי: רבוננו של עולם, אני יודע שיש לך טענות אלי, על שהפסקתי לקרוא משניות ותהילים, וגם להתפלל, אבל גם לי לא היה טוב, ופרנסתי ירדה, עד שהגעתי לפת-לחם. אולם, מוכן אני להתפייס עמך - אני אחזור לקיום המצות שבטלתי, ואתה, רבוננו של עולם, תאיר לי פנים כבתחילה. וכך עשיתי: מזגתי לי כוסית "לחיים", ואחר-כך מזגתי כוסית יין לכבודו של בורא עולם, והתפייסתי באותו הלילה עם בורא עולם, וכך יכולתי לבוא לבית הכנסת לסליחות". השמש, שנדהם מתמימותו של החיט, רץ מיד לספר למרן מהר"ש את סיפור החיט, אולם מרן כבר ידע ברוח קודשו את כל הסיפור, והוסיף ואמר למשמשו: "ידע לך, שבאותו לילה, שבו הבטנו בחלון ביתו של החיט, הייתה שם כל הפמליא של מעלה, שירדה לראות במחזה, איך יהודי פשוט ותמים שב אל בוראו באהבה ובתום-לב.

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

"אבינו מלכנו חמול עלינו ועל טפנו ועל עוללינו"

כניסת השבת: 18:16

פְּרֵשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: נְצַבִּים-וַיֵּלֶךְ

ערש"ק כד' אלול תשע"ז (15.9.17) bnei-zion.com (ר"ת 20:00) יציאת השבת: 19:22

הַפְּטָרָה: "שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטריכם כל איש ישראל..." (כט' ט')

על הכתוב "אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטריכם כל איש ישראל..." , אומרים חז"ל: "היום" הוא **יום הדין**, ראש השנה. וזאת, כפי שכתוב באיוב (א', ו'): "ויהי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על ה' ויבוא גם השטן בתוכם", ופרש רש"י: "ויהי היום – אותו יום שהיה ראש השנה, שהוא יום תרועה, וצוה הקב"ה לשטן להביא זכות וחובה של כל הבריות... ויבוא גם **השטן** בתוכם – לקטרג (על הבריות". וביום זה "כל איש ישראל" (וגם כל באי עולם) עוברים לפניו כבני מרון(=אחד אחד), כדי לתת דין וחשבון על כל מה שעשו במשך השנה שעברה, כמו שחבר לנו הפיטן האלקי: "בראש השנה יכתובו וביום צום כיפור יחתמו, כמה יעברו וכמה יבראו, מי יחיה ומי ימות, מי בקצו ומי לא בקצו, מי במים ומי באש...". ומשל לבני אדם הנוסעים באניה, ויש בתוכה כל סוגי האנשים, מלכים ושירים, עשירים ופשוטי-עם. וכל אדם יודע את ערך עצמו וערך זולתו, איש איש כפי דרגתו ומעמדו. אך ברגע שקמה סערה בים, והאניה עומדת להישבר וכלם בסכנת נפשות, או אז כלם נעשים שווים, קטן כגדול, ואיש לרעהו יעזרו בלא הבדלי מעמדות, כאחים לצרה.

כך ישראל, כאשר "נצבים היום(=בראש השנה)... לפני ה'", מתיצבים **לדין** לפני מלך מלכי המלכים, בשעה זו מתבטלין כל המחיצות בין קטן ובין גדול, עד שנמחקים כל ההבדלים בין "ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטריכם" לבין "כל איש ישראל" – שכן כלם שווים לטובה. (על-פי "דברי שמואל")
(ויש להוסיף ש"ראש השנה" בגמטריה הוא 861, בדיוק הגמטריה של "למשפטיך עמדו היום, כי הכל עבדיך" (תהילים קיט', צא)).
תשובה – תשוב ה'

אומרים חז"ל, כי באות ה' נברא העולם. ובאותה אות ה' נרמז גם על התשובה לכל באי העולם, ואפילו אם **הטא** האדם – יש לו תיקון ותשובה, כמבואר במדרש (בראשית רבה יב', י'): "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם". (אל תקרא "בהבראם", אלא ב-ה' בראם, הוי(=כלומר) העולם נברא ב-ה'. ומה האות ה' סתומה מכל צדדיה ופתוחה מלמטה, זהו רמז (לכף) שכל המתים(=**הרשעים**) יורדים לשאול. והחלון שמן הצד (הפתח משמאל של האות ה') רומז לבעלי **התשובה**, שיש להם מקום יציאה(=מן השאול).

מבואר מפאן, שבאות ה' נברא העולם, כמו שכתוב: ב-ה' בראם". וכן באות ה' נרמז גם **שהתשובה** מועילה, שכן הפתח של האות ה', משמאל, רומז שיש לבעלי **התשובה** פתח מילוט מן השאול. ודבר זה נרמז גם במלה "תשובה", שמורכבת מהאותיות תשוב ה'. כלומר, אומרים לאדם: תשוב ל-ה' יתברך, כמו שנרמז באות ה'.

"ומה היא **התשובה**?... שיעזב החוטא חטאו ויסירו ממחשבתו ויגמור בלבו שלא יעשהו עוד שנאמר **יעזב רשע דרכו וגו'**, וכן יתנחם על שעבר(=העבר)... וצריך להתודות בשפתיו... (רמב"ם יד החזקה – הלכות תשובה פרק ב')

ובענין **התשובה**, שמורכבת מהאותיות תשוב ה' אמרו המפרשים, כי ההבדל בין ה' חמץ" (שרומז **ליצר הרע**) לבין ה' מצה" (שרומז **ליצר הטוב**), הוא רק בקוץ שבין האות ח לאות ה. (שהרי חמץ ומצה אלו אותן אותיות, מלבד שבמלה חמץ יש את האות ח, ובמלה מצה יש את האות ה).

והרמז פאן הוא, **שהיצר** מפתה את האדם, באומרו לו שפבר אין לו תקנה **בתשובה**, כדי שאותו האדם יבוא לידי יאוש, וישקע יותר **בחטאי**, וכאילו מעורר היצר את עיני האדם (כמו שמו ס"מ, הוא מסמא את האנשים), כדי שלא יוכל לראות את הפתח הקטן הפתוח בצד שמאל של האות ה' – פתח המרמז לאדם שיש לו תיקון, על-ידי **התשובה**.

והנה, כאשר סוגרים את החלון הפתוח, מצד שמאל של האות ה', נעשית מזה ח'. וזהו שנאמר על אנשי סדם הרשעים (בראשית י"ט, י"א): "וְאֵת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר פָּתַח הַבַּיִת הַכּוּ כַּסּוּנָרִים, מִקְטָן וְעַד גָּדוֹל, וַיֵּלְאוּ לְמִצַּא הַפֶּתַח" – כלומר, הרשעים הם מופים בסנוורים (=מסונוורים, עוורים), ואינם יכולים למצוא את הפתח בצד שמאל של האות ה', פתח הרומז שיש להם תקנה **בתשובה**.

אבל אנו, למרות שחטאנו לפני ה' יתברך, איננו חס וחלילה רשעים. ויודעים אנו שבורא עולם הוא רחום וחנון, והוא יתברך רמז לנו על **התשובה** באות ה', כדי שנשתמש בה ונוכל להמלט מלרדת שאולה. ולכן חייבים לחזור **בתשובה**, במיוחד בימים אלו, שכן גדול הוא כח **התשובה**.
 "לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו"

על הפסוק (דברים ל', לא): "כִּי הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם לֹא נִפְלְאת הִיא מִמֶּךָ... לֹא בַשָּׁמַיִם הִיא לֵאמֹר מִי יַעֲלֶה לָנוּ הַשָּׁמַיִמָה וְיִקְחֶהָ לָנוּ וְיִשְׁמַעְנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָה". מפורש בתיקוני זוהר, ש"מי יעלה לנו השמימה" הוא ראשי תיבות "מילה", וסופי תיבות "י-ה-וה" – שם ה', ברוך שמו. וצריכים אנו ביאור, איך שיה ענין המילה לתוכן הפסוק "מי יעלה לנו השמימה"?

אך לפי האמור יש לומר, שכאן באה התורה ללמדנו דעת, שלא נטעה לחשוב, שמכיון שהכל בידי שמים, אם כן, גם האדם – שנברא בידי שמים – אינו יכול לשנות ולתקן את עצמו. אלא, אומרת לנו התורה: "כִּי הַמִּצְוָה הַזֹּאת... לֹא בַשָּׁמַיִם הִיא לֵאמֹר מִי יַעֲלֶה לָנוּ הַשָּׁמַיִמָה וְיִקְחֶהָ לָנוּ". דהינו, אין התורה והמצוות תלויות בידי שמים, עד שנאמר: "מִי יַעֲלֶה לָנוּ הַשָּׁמַיִמָה". אלא, התורה נתונה בידי האדם בארץ, כדי שיוכל לתקן את עצמו, כמאמר חז"ל (ברכות לג): "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים".

וראיה לכך נרמזה בפתוב **מי יעלה לנו השמימה**, שהוא ראשי תיבות "מילה", וסופי תיבות **הוייה** – כדי להורות לנו, כי למרות שהקב"ה כל-יכול, ומנהה את כל ההוויות, וברור שהיה יכול לברוא את האדם בשלימות, ללא **העורלה** – למרות זאת ברא את האדם חסר (עם **העורלה**), וצוה אותנו על מצות **המילה** – להסיר את **העורלה**. וזאת, כדי ללמדנו דעת, שזה רצונו יתברך, שהאדם בעולם הזה צריך להשלים ולתקן את עצמו, כפי שאמר רבי הושעיה לאחד הפילוסופים (מדרש רבה בראשית י"א, ו'): "מה שנברא בששת ימי בראשית צריכין עשייה, כגון: החרדל צריך למתוק... החיטין צריכין להטחון, אפילו אדם צריך תיקון". וזהו שכתוב: "אשר ברא אלהים לעשות", ומהו "לעשות"? ופרש רש"י: אפילו מה שכבר נברא, צריך עוד לעשות ולתקן...
 שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעונך" (הושע יד', ב')

בפרשתנו פרשת "נצבים" (ל' א'-ג') מתקבלת המלה "שובה" בקפיצות של 49 אותיות בין אות לאות, כדי לומר לכל אחד מאתנו: "**שובה** ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעונך", עוד לפני ראש השנה.

"והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה

אשר נתתי לפניך והשבת אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך ידוד אלהיך שמה
 ושבת עד ידוד אלהיך ושמעת בקלו ככל אשר אנכי מצוה היום וכן
 בכל לבבך ובכל נפשך ושב ידוד אלהיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך מפל
 העמים אשר הפיצך ידוד אלהיך שמה".

"נא אל תבישנו"

פעם נכנסה אשה אחת לחדרו של הצדיק מאפסא, ובקשה להניח על שלחנו "פתקת בקשות", כמנהג החסידים. אולם הצדיק רמז למשמשו, שלא יניח לאשה להתקרב אל שלחנו, וקרא כלפיה בנימה של תרעומת: הרי אתמול עברת עבירה פלונית, ופיצד את מעזה היום הזה לעבור את מפתן ביתי?! האשה החזירה לשמע גערת הצדיק, אך מיד התאוששה מן התדהמה שאחזה בה, ואמרה בעיניי דומעות: הקדוש-ברוך-הוא יודע את העבירות של כל אדם ואדם, ובכל זאת אינו מביש את החוטא, ואף מזהו במחילה וכפרה על כל חטא ועון. ואתה, הרבי מאפסא, אינו יכול להתאפק מלגלות חרפתה של אשה מסכנה, המבקשת סליחה ומחילה על חטאה?!

הצדיק לא השיב דבר לאשה באותו מעמד, אלא רמז למשמשו שיטול מידה את "פתקת הבקשות", ותוך כדי עיון בפתוב, זלגו עיניו דמעות מרוב התרגשות... וכשספר אחר-כך את המעשה באזני תלמידיו ומקורביו, העיר במנוח ראש: מעולם לא נצחני אדם בדברים, אלא אשה פשוטה זו, שצדקה בכל מלה שהשמיעה באזני היום הזה...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"אבינו מלכנו חמול עלינו ועל טפנו ועל עוללינו"

כניסת השבת: 18:16

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: נְצַבִּים-וַיֵּלֶךְ

ערש"ק כד' אלול תשע"ז (15.9.17) bnei-zion.com (ר"ת 20:00) יציאת השבת: 19:22

הַפְּטָרָה: "שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

הכח של הרהור תשובה אחד

כַּאֲשֶׁר מוֹנֵה הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, בְּפִינְחָס, אֶת מִשְׁפַּחַת לֵוִי, הִיא מְצִיגָת גַּם אֶת מִשְׁפַּחַת "הַקְּרָחִי". וְנִשְׁאַלֶת הַשְּׁאֵלָה, אִיךָ נִשְׁאַרָה מִשְׁפַּחָה לְקֶרֶחַ? שֶׁהָרִי הוּא וּבְנָיו וְכֹל אֲשֶׁר לָהֶם נִבְלְעוּ בְּאֲדָמָה בְּשַׁעַת הַמַּחְלֻקָּה שֶׁחָלְקוּ עַל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ? עַל-כֵּן מְשִׁיבָה הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה (במדבר כו, יא): "וּבְנֵי קֶרֶחַ לֹא מָתוּ", וְרִשׁוֹ מִבְּאֵר: "הֵם (בְּנֵי קֶרֶחַ) הָיוּ בְּעֶצֶה תַחֲלִיָּה - וּבְשַׁעַת הַמַּחְלֻקָּה הִרְהוּרוּ תְּשׁוּבָה בְּלִבָּם, לְפִיכֵן נִתְּבַצֵּר לָהֶם מְקוֹם גְּבוּהָ (בְּתוֹךְ הָאֲדָמָה)... וַיֵּשְׁבוּ שָׁם". (וּלְאַחַר מִכֵּן יֵצְאוּ מִשָּׁם וְהִקִּימוּ מִשְׁפַּחָה).

יְהוּדִים יְקָרִים שִׁימוּ לְבֹו בְּנֵי קֶרֶחַ, שֶׁהָיוּ שׁוֹתֵפִים לְמַחְלֻקָּה, וְהָיוּ אִף מְנוֹתָנִי הָעֶצֶה לְפִתּוֹחַ בָּה - כְּשֶׁפָּרְצָה הַמַּחְלֻקָּה הֵם חָשׂוּ חֲרָטָה "וְהִרְהוּרוּ תְּשׁוּבָה בְּלִבָּם", וְאַמְנָם הֵם נִבְלְעוּ בְּאֲדָמָה, אִךְ מֵאַחַר וְהִתְחַרְטוּ וְהִרְהוּרוּ בְּתְּשׁוּבָה, נִתְּבַצֵּר לָהֶם מְקוֹם גְּבוּהָ שָׁם, וְהֵם נִצְלוּ. דְּבַר זֶה מְבַטֵּא אֶת עֶצֶם כֹּחַהּ שֶׁל הַתְּשׁוּבָה: בְּנֵי קֶרֶחַ, שֶׁהָיוּ מִיּוֹזְמֵי הַמַּחְלֻקָּה, וְהַחֲטִיאוּ אֶת כָּל הָעָם - כְּשֶׁעָשׂוּ תְּשׁוּבָה, וְאִפִּילוּ שֶׁהָיָה זֶה רַק "הִרְהוּר שֶׁל תְּשׁוּבָה" בְּלִב, וְאִף אֶחָד לֹא יָדַע מִכֵּן, מְלַבֵּד בּוֹרָא עוֹלָם, וּבְכָל זֹאת, בְּזִכּוֹת אוֹתוֹ הִרְהוּר תְּשׁוּבָה, נִצְלוּ מֵעוֹנֵשׁ הַמּוֹת שֶׁנִּגְזַר עַל עַדַּת קֶרֶחַ, וְזָכוּ שִׁיקְרָה לָהֶם נֶס מִיּוֹחַד שֶׁ"נִתְּבַצֵּר לָהֶם מְקוֹם גְּבוּהָ", וַיֵּצְאוּ מִשָּׁם חַיִּים, וּמֵהֶם נוֹלְדוּ שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא וְעִשְׂרִים וְאַרְבַּע מִשְׁמֵרוֹת כְּהוֹנָה, וְאִפִּילוּ בְּסִפְרֵי תַהֲלִים נִקְבְּעוּ מְזֻמְרִים, שֶׁאַמְרוּ אוֹתָם בְּנֵי קֶרֶחַ.

מִכָּאֵן אָנוּ יְכוּלִים לְלַמּוֹד קָל וְחֹמֶר: אִם בְּנֵי קֶרֶחַ, שֶׁחֲטָאוּ חֲטָא כֹּה נוֹרָא, זָכוּ לְהִינָצֵל וּלְהִגִּיעַ לְמַעְלוֹת נִפְלְאוֹת בְּזִכּוֹת הִרְהוּר אֶחָד שֶׁל תְּשׁוּבָה - עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה כְּשֶׁמְדוּבָר בְּנוּ, בְּדוֹרָנוּ, דוֹר שֶׁבָּא אַחֲרֵי הַרְבֵּה דוֹרוֹת שֶׁל יְהוּדִים שֶׁמְסְרוּ אֶת נַפְשָׁם לְמַעַן שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהָיוּ לָהֶם הַרְבֵּה תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים - בּוֹדָאֵי שְׁאֲנוּ, בְּזִכּוֹת דוֹרוֹת אֵלוּ, וְעַל-יְדֵי חוֹרָה בְּתְּשׁוּבָה, נוֹכַח לְהִינָצֵל בְּרִאשׁ הַשָּׁנָה - יוֹם הַדִּין, וְנוֹכַח לְהִיכְתֵּב לְחַיִּים טוֹבִים, אַרוּכִים וּמְאוֹשְׂרִים אֲמֵן. וְהִיא רְצוֹן שִׁיתְקַיְמוּ בְּנוּ דְבַרֵי הַרְמַב"ם: "סוּף יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה... וּמִיָּד הֵם נִגְאָלִין". (עפ"י הַרְבֵּי מְלוֹבְבִין).

"הֲלֹא אַתָּה תְּשׁוּב תַחֲנִינוּ וְעִמָּךְ יִשְׁמַחוּ בְךָ, אֲשֶׁמְעָה מִה יִדְבַר הָאֵל, כִּי יִדְבַר שְׁלוֹם אֶל עַמּוֹ... וְאֵל יִשׁוּבוּ לְכִסְלָה"

הַצַּדִּיק הִרָה"ק מֵאַפְטָא, הֲלֹא הוּא הַ"אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל", אָמַר פְּעַם לְחִסְדֵּיו: יְדוּעַ שֶׁלִּקְב"ה יֵשׁ וַיְפּוֹחַ עִם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל עַל הַתְּשׁוּבָה. הַקְּב"ה אוֹמֵר: "שׁוּבוּ אֵלַי וְאֲשׁוּבָה אֵלֵיכֶם (מלאכי ג' ז) . כְּלוֹמֵר, קִדְּם עֲשׂוּ אֶתֶם אֶת הַצַּעַד הָרִאשׁוֹן בְּתְּשׁוּבָה, וְאַחַר-כֵּן אָנִי "וְאֲשׁוּבָה אֵלֵיכֶם". וְאֵילוּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אוֹמְרֵת לַהַקְּב"ה: "הַשִּׁיבֵנו ה' אֵלֶיךָ וְנִשְׁוֹבָה" (איכה ה' כא). כְּלוֹמֵר, אַתָּה ה', עֲשֵׂה אֶת הַצַּעַד הָרִאשׁוֹן לְעוֹרֵר אוֹתָנוּ בְּתְּשׁוּבָה, וְרַק אַחַר-כֵּן אֲנַחְנוּ "וְנִשְׁוֹבָה" אֵלֶיךָ. וְאָנִי אוֹמֵר - הַמְּשִׁיךְ הִרָה"ק מֵאַפְטָא - שֶׁבּוֹדָאֵי הַצַּדִּיק עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּטַעֲנָתָם, הָיוֹת וְהֵם טְרוּדִים כָּל הַזְּמַן בְּעַנְיֵי הָעוֹלָם הַזֶּה - הָאֶחָד טְרוּד בְּפִרְנֶסֶתוֹ, הַשֵּׁנִי בְּחוֹלָיו, וְהָאֶחָד בְּצָרָה אַחֲרֵת (כָּל אֶחָד "וְהַחֲבִילָה" שְׁלוֹ) - וְאִיךָ יְכוּלִים לְדְרוֹשׁ מֵהֶם שִׁיתְעוֹרְרוּ הֵמָּה רִאשׁוֹנָה, וַיֵּשׁוּבוּ בְּתְּשׁוּבָה?

וְגַם דוֹד הַמְּלָךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, מְסַפֵּים אֵתִי בְּדְבַר זֶה. שֶׁהָרִי, כְּתוּב בְּתַהֲלִים (פ'ה ז-ט): "הֲלֹא אַתָּה תְּשׁוּב תַחֲנִינוּ... - קִדְּם הַקְּב"ה צְרִיךְ לְשׁוּב וּלְעוֹרֵר אוֹתָנוּ, כִּי אֵין עֶצֶה אַחֲרֵת זוֹלַת אִם "תַּחֲנִינוּ" - שֶׁתַּחֲנִינוּ בְּגִלוֹת הַמְּרָה(=הַקְּשָׁה) הַזֹּאת, וְתַתֵּן לָנוּ מְנוּחָה לְהַחֲיוֹת אֶת נַפְשָׁנוּ. וְשֶׁלֹּא נִהְיָה טְרוּדִים כָּל-כֵּן בְּפִרְנֶסָה וְכְדוּמָה, וְאִז תִּרְאֶה כִּי (הַמְּשִׁךְ הַפְּסוּק בְּתַהֲלִים) "וְעִמָּךְ יִשְׁמַחוּ בְךָ" - שֶׁהָרִי אִז נוֹכַח לְשׁוּב בְּתְּשׁוּבָה. אַחֲרֵי דְבָרִים אֵלוּ שֶׁהָיָה מַעַט הַצַּדִּיק מֵאַפְטָא, וְאַחַר פְּנָה לְכָל הַמְּסוּבִים וְאָמַר בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: אַחֲרֵי שְׁאֲנִי אֲמַרְתִּי אֶת דַּעְתִּי, וְגַם דוֹד הַמְּלָךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, מְסַכֵּים עִמָּדִי, עַתָּה נִשְׁמַע מִה יֹאמֵר ה', יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ?

וּמִיָּד הִטָּה אֶת אָזְנוֹ, כְּאֲדָם הַמְּקַשֵּׁב לְשִׁמוּעַ אִיזָה דְבוּר, וְאָמַר בְּלְשׁוֹן קוֹדְשׁוֹ "אֲשֶׁמְעָה מִה יִדְבַר הָאֵל"? (הַמְּשִׁךְ הַפְּסוּק בְּתַהֲלִים), וְשֶׁהָיָה מַעַט, וְאַחַר-כֵּן אָמַר: אֲסַפֵּר לָכֶם מִה שֶׁה' יִתְבָּרַךְ אוֹמֵר: דַּעוּ לָכֶם שֶׁהוּא מְסַכֵּים עִם בְּנֵי

ישראל, שהם צדיקים ואין להם כח להתעורר **בתשובה** אליו ראשונה, "כי ידבר שלום אל עמו". והוא, הקב"ה, מקבל את טענת כנסת ישראל לקיים "השיבנו ה' אליך ונשובה". כלומר, לעורר אותנו תחילה **בתשובה**, ורק אחר-כך אנחנו "ונשובה" אליך. אבל, בתנאי אחד, אומר הקב"ה, שיבטיחו לו ויקבלו עליהם להיות טובים ואוהבים אחד את השני מהיום הזה והלאה, "ואל ישובו לכסלה" – שלא יחטאו שוב. "ה' אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת..."

חז"ל הקדושים אומרים שדוד המלך, עליו השלום, ידע ברוח הקדש, שעתיד בית המקדש להיות חרב והקורבנות יהיו בטלים, **בעונותיהם של ישראל**. והיה דוד המלך מצטער על ישראל, מה תהיה הפפרה **לעונותיהם**? אמר לו הקב"ה, לדוד: בשעה שהצרות באות על ישראל **בעונותיהם**, יעמדו לפני באגודה אחת ויתודו על **עונותיהם לפני, ויאמרו "סדר הסליחה"**, ואני אענה אותם (=אסלח להם), (פכתוב: "יענה ה' ביום צרה"). ולמי גלה הקב"ה את **"סדר הסליחה"**? דרש רב יוחנן על הפסוק (ר"ה י"ב): "ויעבר ה' על פניו ויקרא ה'..." – מלמד שירד הקב"ה מן הערפל כשליח צבור שמתעטף בטליתו ועובר לפני התיבה, וגלה לו (למשה) **"סדר הסליחה"**. אמר לו הקב"ה, למשה: כל זמן שישראל **חוטאים**, יעשו לפני כסדר הזה: ה', ה' אל רחום וחנון..." (גיג'ו יג' מידות הרחמים), ואני מוחל להם. (עפ"י הגמרא ראש השנה יז')

"סלח לנו ומחל לנו"

פעם, במוצאי שבת סליחות, יצאו מרן מהר"ש זיע"א ומשמשו לטיול לילי ברחובות העיר. והנה, כאשר הגיעו לפאתי העיר, נעצר מרן מהר"ש ליד חלון ביתו של החיט, שגר בצריף עץ, והביט אל תוך הבית בעיניים שמחות ובדבקות נפלאה. השמש, שאף הוא הביט בחלון, ראה את החיט מוזג שתי כוסות יין, שותה כוסית אחת, אומר "לחיים", ממלמל משהו, ואחר שותה את הכוס השניה, ואומר שוב "לחיים". לאחר מכן, קם החיט מכסאו שמח וטוב-לב, והלך לישון על מיטתו. מיד התעורר מרן מדבקותו, חנך וחזר לביתו. השמש, שלא הבין מה למרן ולחיט, ומה לשתי הכוסיות ולחיכו הרחב של מרן, חפש למחרת את החיט, כדי לשאול אותו, מה ליין ולשמחה שהיתה אצלו בלילה.

החיט, שהתפלא על ידענותו של השמש, הסכים לספר לשמש את סוד ה"לחיים" שעשה, וכך ספר: "זה שנים שאני מתפרנס בכבוד ממקצוע החיטות, ותופר בגדים עבור הפריצים ובני משפחותיהם. את סדר יומי הייתי מתחיל בעלות השחר בתפילת הבקר, לאחר-מכן הייתי מתישב על עבודתי ללא הפסק, עד תפילת המנחה, אומר תהילים, ואחר-כך מתפלל ערבית, קורא משניות, וחוזר הפיתה לישון, וחוזר חלילה. כך נהגתי במשך כל ימות השבוע. והנה, לפני זמן-מה, אחד הפריצים, שהיה מהקונים הרציניים שלי, הפסיק להזמין בגדים. וכמוכן, עקב כך, הפסדתי חלק נכבד מפרנסתי. כתוצאה מכך אמרתי: רבוננו של עולם, אתה מקפח חלק מפרנסתי – לכן, אני מבטל את שיעור המשניות שאני לומד כל יום! וכך עשיתי. אולם, מאותו יום שהפסקתי ללמוד משניות, הפסיקו קונים נוספים להזמין אצלי בגדים, וכתגובה על-כך, הורדתי את פרקי התהילים, ושוב ירדה פרנסתי, ואז בטלתי את התפילה. וכך, ככל שבטלתי מקיום המצות, כך התמעטה פרנסתי, עד שהגעתי לפת-לחם.

והנה, כאשר באו ימי אלול, והתקרבו ימי הסליחות, חשבתי לא להשכים לסליחות, ולא ללכת לבית הכנסת, שכן, הייתי "ברוגז" עם הקב"ה. אלא שעשיתי חשבון-נפש, ואמרתי לעצמי, שבראש השנה וביום הפיפורים, בודאי שאלך לבית הכנסת. אולם, חשבתי – באילו פנים אבוא להתפלל לפני ה' יתברך, כאשר לא הייתי בסליחות ולא התפללתי? לכן, החלטתי שבכל-זאת אלך לסליחות. אבל, איך אומר סליחות ותחנונים, בזמן שאני "ברוגז" עם הקב"ה? לכן אמרתי לעצמי, שחייב אני לנסות ולהשלים עם הקב"ה.

וכך עשיתי. אמרתי: רבוננו של עולם, אני יודע שיש לך טענות אלי, על שהפסקתי לקרוא משניות ותהילים, וגם להתפלל, אבל גם לי לא היה טוב, ופרנסתי ירדה, עד שהגעתי לפת-לחם. אולם, מוכן אני להתפייס עמך – אני אחזור לקיום המצות שבטלתי, ואתה, רבוננו של עולם, תאיר לי פנים כבתחילה! וכך עשיתי: מוגתי לי כוסית "לחיים", ואחר-כך מוגתי כוסית יין לכבודו של בורא עולם, והתפייסתי באותו הלילה עם בורא עולם, וכך יכולתי לבוא לבית הכנסת לסליחות". השמש, שנדהם מתמימותו של החיט, רץ מיד לספר למרן מהר"ש את סיפור החיט, אולם מרן כבר ידע ברוח קודשו את כל הסיפור, והוסיף ואמר למשמשו: "דע לך, שבאותו לילה, שבו הבטנו בחלון ביתו של החיט, היתה שם כל הפמליא של מעלה, שירדה לראות במחזה, איך יהודי פשוט ותמים שב אל בוראו באהבה ובתום-לב.

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

"אבינו מלכנו חמול עלינו ועל טפנו ועל עוללינו"

כניסת השבת: 18:16

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: נְצַבִּים-וַיֵּלֶךְ

ערש"ק כד' אלול תשע"ז (15.9.17) bnei-zion.com (ר"ת 20:00) יציאת השבת: 19:22

הַפְּטָרָה: "שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"הִקְהַל אֶת הָעַם הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׂים וְהַטָּף... לְמַעַן יִשְׁמְעוּ וְלְמַעַן יִלְמְדוּ וַיִּרְאוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם וְשָׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבַרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת" (לא' יב')

על הכתוב, "הִקְהַל אֶת הָעַם הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׂים וְהַטָּף... לְמַעַן יִשְׁמְעוּ וְלְמַעַן יִלְמְדוּ וַיִּרְאוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם וְשָׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבַרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת", מִפְּרֶשׁ רש"י: "הָאֲנָשִׁים – לְלִמּוּד. וְהַנְּשִׂים – לְשִׁמוּעַ. וְהַטָּף (=תִּינוּקוֹת) לְמָה בָּאוּ? (אֱלֹא) לְתֵת שְׂכָר לְמִבְיֵאֵיהֶם (=לְהוֹרִים)".

הַמְקוּר לְדְבַרֵי רש"י הוּא בְּגִמְרָא (חֲגִיגָה ג'): "תְּנוּ רַבָּנָן: מַעֲשֵׂה בְּרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן חֲסִמָּא שֶׁהָלְכוּ לְהַקְבִּיל אֶת פְּנֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּפִקְיַעִין. אָמַר לָהֶם (רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ): מַה תְּדוּשׁ הִיָּה הַיּוֹם בְּבֵית הַמְדַרְשׁ? אָמְרוּ לוֹ: (רַבִּי), תִּלְמִידֶיךָ אָנוּ, וּמִימֶיךָ אָנוּ שׁוֹתִין. אָמַר לָהֶם (רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ): אָף-עַל-פִּי-כֵן, אִי-אֶפְשָׁר לְבֵית הַמְדַרְשׁ בְּלֹא חֲדוּשׁ. שֶׁבֶת שֶׁל מִי הִיָּתָה? (עֲנוּ לוֹ): שֶׁבֶת שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה הִיָּתָה. וּבִמָּה הִיָּתָה הַגְּדָה הַיּוֹם? אָמְרוּ לוֹ: בְּפִרְשַׁת 'הִקְהַל'. וּמָה דָרַשׁ בָּהּ? 'הִקְהַל אֶת הָעַם – הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׂים וְהַטָּף', אִם אֲנָשִׁים בָּאִים לְלִמּוּד, וְנְשִׂים בָּאוֹת לְשִׁמוּעַ, טָף לְמָה בָּאִין? (אֱלֹא) כְּדֵי לִיתֵן שְׂכָר לְמִבְיֵאֵיהֶם. אָמַר לָהֶם (רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ): מִרְגְּלִית טוֹבָה הִיָּתָה בְיַדְכֶם, וּבִקְשַׁתֶּם לְאַבְדָּה מִמֶּנִּי?".

וְרֹאוּי לְהוֹסִיף מָה שֶׁכָּתוּב בִּירוּשְׁלַמִּי (יְבֻמוֹת ח'), שֶׁכֶּאֱשֶׁר בָּאוּ הַחֲכָמִים אֶצֶל רַבִּי דוּסָא בֶּן הֶרְפִּינְס, "רָאָה (רַבִּי דוּסָא) אֶת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְקָרָא עָלָיו (יְשַׁעְיָה כח', ט'): 'אֶת מִי יוֹרָה דְעָה וְאֶת מִי יִבִּין שְׁמוּעָה גְּמוּלִי מִחֶלֶב עֵתִיקִי מִשְׁדָּיִם?' – זֹכֵר אָנִי, שֶׁהִיָּתָה אִמּוֹ (שֶׁל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ) מוֹלֶכֶת עֲרִיסָתוֹ לְבֵית הַכְּנֶסֶת, בְּשִׁבִיל שִׁדְבָקוֹ אוֹזְנָיו (שֶׁל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ) בְּדְבַרֵי תוֹרָה".

דְּהִינּוּ, רַבִּי דוּסָא הִתְכַּוֵּן לְהַמְלִיץ כָּאֵן עַל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, שֶׁהִקְב"ה "יוֹרָה דְעָה... (ו) יִבִּין שְׁמוּעָה" אֶפִּילוֹ ל' גְּמוּלִי מִחֶלֶב עֵתִיקִי מִשְׁדָּיִם" – לְתִינוּקוֹת רַפִּים שֶׁנִּגְמְלוּ וְנִעְתְּקוּ מִחֶלֶב אִמָּם – כְּדֵי לְהַכְנִיסֵם לְבֵית הַמְדַרְשׁ, לְשִׁמוּעַ אֶת קוֹל הַתּוֹרָה.

וְלְכַאוּרָה תְּמוּהָ הַדְּבַר. שֶׁכֵּן, אִיזוֹ תוֹעֵלַת יִצְאָה לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, בְּכַף שֶׁשָּׁמַע דְּבַרֵי תוֹרָה בְּבֵית הַמְדַרְשׁ, בְּהִיּוֹתוֹ תִינוּק הַמוּטָל בְּעֲרִיסָה? (עַד כְּדֵי כֶּף שֶׁשֶׁבַח רַבִּי יוֹחָנָן אֶת אִמּוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּמִסְכַּת אַבוֹת, וְאָמַר עָלֶיהָ "אֲשֶׁרִי יוֹלְדָתוֹ"). וְהָרִי, אִין הַתִּינוּק מְסוּגָל לְהִבִּין אֶת דְּבַרֵי הַתּוֹרָה בְּבֵית הַמְדַרְשׁ...

אֱלֹא, יֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁלְמִרוֹת שֶׁלֹּא הִבִּין רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֶת דְּבַרֵי הַתּוֹרָה (מִפְּאֵת קִטְנוּתוֹ בְּהִיּוֹתוֹ תִינוּק), בְּכָל זֹאת, הַקְב"ה "יוֹרָה דְעָה... (ו) יִבִּין שְׁמוּעָה" אֶפִּילוֹ ל' גְּמוּלִי מִחֶלֶב עֵתִיקִי מִשְׁדָּיִם". כְּלוֹמֵר, עֵצֶם קוֹל הַתּוֹרָה שֶׁנִּכְנַס בְּאוֹזְנָיו, קִדַּשׁ אֶת גּוּפוֹ, שִׁיעֲלָה מְעֵלָה מְעֵלָה בַתּוֹרָה וּבִירָאָה. וְעַל-כֵּן אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן "אֲשֶׁרִי יוֹלְדָתוֹ".

וְהִנֵּה, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ (שֶׁכֶּאֱמֹר, אִמּוֹ הִיָּתָה מוֹלִיכָה אֶת עֲרִיסָתוֹ לְבֵית הַכְּנֶסֶת, בְּשִׁבִיל שִׁדְבָקוֹ אוֹזְנָיו בְּדְבַרֵי תוֹרָה), חִפֵּשׁ כָּל יָמָיו רְאִיָּה מִן הַתּוֹרָה, שֶׁאִמָּנָם יֵשׁ סְגוּלָה נִפְלְאָה לְהַשְׁמִיעַ לְטָף אֶת קוֹל הַתּוֹרָה, אֶפִּילוֹ כְּשֶׁהֵם עֲדִין אִינָם מִיבִינִים כְּלוּם (כְּדֵי לְהַגְדִּיל אֶת זְכוֹת אִמּוֹ).

לְכֵן, מָה מְאֹד שָׂמַח לְבוֹ לְמִצּוֹא סִימוּכִין לְכֶף מִמָּה שֶׁאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: "הִקְהַל אֶת הָעַם – הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׂים וְהַטָּף", אִם אֲנָשִׁים בָּאִים לְלִמּוּד, וְנְשִׂים בָּאוֹת לְשִׁמוּעַ, טָף לְמָה בָּאִין? (אֱלֹא) כְּדֵי לִיתֵן שְׂכָר לְמִבְיֵאֵיהֶם".

וְעַל-כֵּן שָׂמַח מְאֹד רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. שֶׁכֵּן, נִתְבָּרַר לוֹ שֶׁשָּׂרַשׁ הַשְּׁגָתוֹ הַגְּדוּלָה בַתּוֹרָה הוּא מִמָּה שֶׁהַכְּנִיסָה אִמּוֹ אֶת עֲרִיסָתוֹ בְּהִיּוֹתוֹ תִינוּק לְבֵית הַמְדַרְשׁ, וְשֵׁם שָׁמַע אֶת קוֹל הַתּוֹרָה. לְכֵן, כֶּאֱשֶׁר שָׁמַע מָה שֶׁדָּרַשׁ רַבִּי אֶלְעָזָר: "טָף לְמָה בָּאִין? (אֱלֹא) כְּדֵי לִיתֵן שְׂכָר לְמִבְיֵאֵיהֶם". אָמַר לָהֶם: מִרְגְּלִית טוֹבָה הִיָּתָה בְיַדְכֶם, וּבִקְשַׁתֶּם לְאַבְדָּה מִמֶּנִּי?".

אָמַר לָהֶם: דּוּקָא "מִמֶּנִּי" – כִּינּוֹן שֶׁדָּרַשָׁה זֹו נִגְעַת לִי, שֶׁהָרִי אִמִּי הִבִּיָּאָה אֶת עֲרִיסָתִי לְבֵית הַמְדַרְשׁ... וְזֵהוּ שְׂרָמֹז הַכְּתוּב בְּפִרְשָׁה: "הִקְהַל אֶת הָעַם הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׂים וְהַטָּף...". וְלְכַאוּרָה, אִיזוֹ תוֹעֵלַת יֵשׁ לְטָף לְשִׁמוּעַ

דברי תורה בלי להבין כלום? ועל-כך מתרצת התורה בהמשך הפסוק: "ובניהם אשר לא ידעו ישמעו ולמדו ליראה את ה' אלהיכם כל הימים". דהינו, אפילו "בניהם(=הטף) אשר לא ידעו", אין הם עדין מבינים מפאת קטנותם את דברי התורה, בכל זאת על-ידי שישמעו "ולמדו ליראה את ה' אלהיכם כל הימים", יודכך גופם ויזכו להשגות התורה כל ימי חייהם. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"הן קרבו ימיד למות" (לא' יד')

על הכתוב "הן קרבו ימיד למות", אמרו חכמי ישראל, "קרבו ימיד למות" – ראשי תבות "קיל", כמו ראשי התבות של הכתוב בתורה (בראשית מט' יח): "לשועתך קויתי יי" – מכאן אמרו, שיש רמז לדברי חז"ל (ברכות י', א') על חזקתו המלך, שאף שאמר לו הנביא (מלכים ב' כ, א'): "צו לביתך פי מת אתה ולא תחיה" – הנה, למרות זאת לא התיאש חזקתו המלך, והכריז: "אפלו חרב חדה מנחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים". ואכן, על-ידי תפילתו בדמעות, מעומק הלב, לבסוף סרה מעליו הגזרה, והקב"ה הוסיף לו חמש עשרה שנים.

"ומצאהו רעות רבות וצרות" (לא' יז')

דורשי רשומות בדקו ומצאו, שבקללות שבפרשת "כי תבוא" יש בדיוק **תרע"ו** (=676) אותיות, או **רע"ת** אותיות. אולם, כנגדן הזכיר הכתוב בפרשת "כי תשא" כ"ו (=26) פעמים שם **הוי"ה** (=י.ה.ו.ה) ברוך הוא. והנה, ידוע ששם **הוי"ה** הוא בגמטריה 26. על-כן, כשנכפיל את שם **הוי"ה** במספר הפעמים שהוא מופיע בפרשת "כי תשא", נקבל 676 כמנין **רע"ת** (=26*26).

ועל-כך אמר נעים זמירות ישראל, דוד המלך: "רבות רעות צדיק ומכלם יצילנו י.ה.ו.ה".

דהינו, "רבות רעות צדיק" – אמנם משה רבנו הצדיק אמר בפרשת "כי תשא" **רע"ת** אותיות של הקללות, אך "מכלם יצילנו י.ה.ו.ה" – שם **הוי"ה** הנזכר כ"ו (=26) פעמים מצילנו מידן.

"ושבת עד ה' אלהיך ושמעת בקלו... (ל' ב')

בעיר אחת במרכז פולין חי רופא מומחה בשם ד"ר ברנאד, שבא ממשפחה מתבוללת, והיה כל ימיו רחוק מענני יהדות. פעם נקרא ד"ר ברנאד לביתו של יהודי עשיר, שחלה במחלה אנושה. בדק אותו הרופא בדקה יסודית, כיד מומחיותו הטובה עליו, ובתום הטיפול הודיע לבני המשפחה, שאין תקוה לחיי החולה.

אך עזב הרופא את הבית, רתמו בניו של החולה את הכרכרה שלהם, ונסעו אל הצדיק רבי דוידל מלוב. וכיון שאביהם היה מבאי ביתו של הצדיק, הוכנסו מיד אל הרבי, ושטחו בפניו בקשה נרגשת, שהצדיק יעורר רחמי שמים על החולה האנוש. רבי דוידל הוציא מן הארון שבחדר בקבוק יין ועוגת דבש, ואמר לאורחיו: "מהרו אל אביכם, והגישו לו יין ופרוסת עוגה, ובזכות הכרכה שהוא יברך על המאכל והמשקה, ישלח לו הקב"ה רפואה שלמה".

הבנים שבו במהירות לבית אביהם, ועשו כמצות הרבי. והנה, להפתעת הכל, פעבור שעה חלה הטבה ניכרת במצב החולה. וכך הלך והשתפר מצבו של האיש מיום ליום, עד שהחלים כליל ממחלתו.

בעיר קם רעש גדול, והכל היו מסיחים בכוחו המופלא של רבי דוידל, המחיש רפואה במקום שיד הרופאים קצרה מלהושיע. בסופו של דבר הגיעה השמועה לד"ר ברנאד, שטפל בשעתו בחולה האנוש, והלה מאן להאמין למשמע אזניו, עד שפגש יום אחד באקראי באותו חולה, והלה ספר לו, שסמוך לביקורו של הרופא בביתו, נטל כוס יין ועוגה, כעצת הרבי, וכעבור זמן קצר חלפה ועברה מחלתו.

ד"ר ברנאד שב לביתו, והחל מהרהר ארוכות באותו מעשה, וכך אמר לעצמו: מבחינה רפואית אין ספק, ששתית יין ואכילת עוגה על-ידי החולה דוקא עלולים לשמש גורם מובהק כדי לקרב את קיצו! ואם האיש התאושש במהירות, והבריא כליל ממחלתו האנושה, משמע שקרה כאן נס משמים, בזכותו של הצדיק רבי דוידל...!

מאותו יום והלאה, חל שינוי עצום בהלך רוחו של ד"ר ברנאד, והוא נעשה לבן-בית אצל רבי דוידל, ובהשפעת הצדיק חזר בתשובה שלמה, והחל לנהל אורח-חיים של חסיד מובהק. עם זאת, המשיך באומנותו כרופא מומחה, וזכה להצלחה רבה ברפוי חולים, עד שאמרו עליו שהוא הולך לרפא את חוליו בלגית המלאך רפאל. לימים, החלו נוהרים אליו עם "פתקאות בקשות" ו"פדיונות", כפי שחסידים נוהגים לבוא אל האדמו"רים, והרופא המומחה התפרסם בכל הסביבה כצדיק עושה נפלאות...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"אבינו מלכנו המול עלינו ועל טפנו ועל עוללינו"

כניסת השבת: 18:16

פרשת השבוע: נצבים-וילך

ערש"ק כד' אלול תשע"ז (15.9.17) bnei-zion.com (ר"ת 20:00) יציאת השבת: 19:22

הפטרה: "שוש אשיש" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

אומרים חז"ל במסכת אבות (ו', ב'): "בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת: אוי להם, לבריות, מעלבונה של תורה".

שואל על-כך ה"תולדות יעקב יוסף", בשם רבו הבעש"ט הקדוש: מדוע אין אנו שומעים את אותה בת קול? ואיזו תועלת יש בבת קול, אם אין אנו יכולים לשמוע אותה?

אומר על-כך הבעש"ט הקדוש זיע"א: כל יהודי ויהודי בעולם הזה שומע את אותה בת קול. וגם אם אין לו אפשרות לשמוע את אותה בת קול באזניו הגשמיות, הרי הוא שומע וקולט בת קול זו בפנימיות לבו ובנשמתו. שכן, אומר הבעש"ט, כל יהודי, שיש לו במשך היום אפילו רגע אחד קטן של הרהור תשובה, הרי זה מחמת אותה בת קול, שיוצאת מהר חורב.

אולם, אומרים על-כך חכמי ישראל, צריכים אנו לדעת, כי הקב"ה מעיר את האדם לא רק באמצעות בת קול, המעוררת בלבו הרהורי תשובה, אלא בעיקר על-ידי המעשים והאירועים הסובבים אותו בכל שעה ובכל רגע. שהרי, אנו יודעים ומאמינים כי אין שום אירוע בעולם הזה, קטן או גדול, שנעשה בלי השגחה פרטית משמים. אם כך, כאשר נתבונן היטב בכל הדברים אשר עוברים עלינו, נוכל להתעורר על-ידי כך לעבודת ה'.

ועל זה אמרו חז"ל (ברכות ה'): "אם רואה אדם שייסורין באין עליו - יפשפש במעשיו". כלומר, מה שהקב"ה, המסובב כל הסיבות, מביא ייסורין על האדם, הוא מפני שהוא יתברך רוצה לעורר את האדם לפשפש במעשיו ולתקן אותם.

וכן אומר הרה"ק ר' צדוק מלובלין זיע"א, בספרו "צדקת הצדיק": "כל עניני העולם וכל הנבראים מזכירים לאדם שיש בורא...וה' יתברך מזמין לאדם בכל יום דברים וענינים שונים, (ש)אולי על-ידם יבוא (האדם) לזכירה בבורא".

כאשר נתבונן בענין זה יותר לעמק, נוכל להבין, שכל המעשים שקורים לנו הם בעצם דבורים שהקב"ה מדבר אלינו באמצעותם. שהרי דבורו של הקב"ה אינו כדבורו של בשר ודם. שכן, דבורו של הקב"ה מיצר ובורא, כמו שכתוב בתהילים (לג', ו'): "בדבר ה' שמים נעשו".

אם כך, נמצא שכל המעשים והאירועים בעולם הם בעצם הדבורים שהקב"ה מדבר באמצעותם לכל העולם בכלליות ובפרטנות. ולכן, חובה עלינו לחדד את כל חושינו, על-מנת לקלוט ולהבין את הדבורים האלה.

אולם, בעונותינו הרבים, האדם כל-כך עסוק וטרוד למלא את צרכיו בעולם הזה, עד שאין לו אפשרות להתבונן ולשמוע את קולו של הקב"ה, המדבר אליו כל הזמן, על-ידי המעשים שקורים לו. ולכן אמרו חז"ל בפרקי אבות (פא', יז'): "שמעון בן שטח אומר: כל ימי גדלתי בין חכמים, ולא מצאתי לגוף (דבר) טוב (יותר) משתיקה...".

(על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"אפלו חרב חדה מנחת על צוארו של אדם, אל ימנע עצמו מן הרחמים" (ברכות י')

הרב יהודה יוספי מקים שיעור קבוע בפרשת השבוע מדי יום חמישי, בבית הכנסת של קהילת עולי משהד הפרסית בבני ברק. אורן, אחד המשתתפים הקבועים בשיעור, נסה לשכנע את איל, אחד מחבריו, שאינו שומר תורה ומצוות, שייגיע לשיעור. הוא הבטיח שמדובר בשיעור רציני ומעמיק, ולא באיזו "הטפה דתית עיוורת". בסופו של דבר התרצה איל, והסכים להגיע. תחילה עסק השיעור בפרשת השבוע. הרב דבר על המדרש מהגמרא, המספר כי פרעה לכד את משה לאחר שהרג את המצרי, ורצה להוציאו להורג. אז נעשה למשה נס, וכאשר הונפה החרב על צוארו של משה, הפך הצואר לשיש, וכך לבסוף הצליח משה להימלט מארמון פרעה. הרב יוספי סים בהתלהבות עצומה את מסקנת המדרש: "אפלו חרב חדה מנחת על צוארו של אדם, אל יתיאש מן הרחמים!". איל שמע את המדרש ואת מסקנתו, והחל לגחך בקול רם: "האם באתי לכאן כדי לשמוע סיפורי אגדות על צוארו של משה, שהפך לשיש?! מה הקשקוש הזה על חרב חדה?! האם זה מה שיש לדתיים למכור?!". הוא יצא בעזות מופגנת, ואפילו הרב הבחין בכך. אורן הצטער על-כך שהשיעור נפתח במדרש כה מופלא, שגרם לאיל לברוח מהשיעור בטרם ישמיע הרב דברי הסבר והתחזקות. השיעור השבועי המשיך להתנהל כסדרו.

פֶּעֶבֶר שְׁנָתִים, הַבְּחִין הָרַב יוֹסֵפִי בְּסִיּוֹם הַשִּׁיעוֹר בְּבַחֲרוֹר חֶמֶד עִם זְקֵנֶקֶן. הַצֵּעִיר נָגַשׁ לְרַב, וְשָׁאַל בְּמִבּוֹכָה: "הֲאִם הָרַב זֹכֵר אוֹתִי?" הָרַב נָסָה לְהִזְכֵּר - "לֹא כָל-כֶּף, לְמַעַן הָאֲמַת...". "אֲנִי אֵיל, הַבְּחִין שְׁחָק בְּשִׁיעוֹר שְׁלֶךְ לִפְנֵי שְׁנָתִים עַל הַצֹּאֵר מְשִׁישׁ". "אָה, כֵּן... מָה עָבַר עָלֶיךָ מֵאִזּוֹ? אֵיפֹה הִתְגַּלְגַּלְתָּ?" וְאִזּוֹ סִפֵּר לוֹ אֵיל, שֶׁהוּא נָסַע לְמִזְרַח הַרְחוֹק, וְלֹאֲחֵר תְּקוּפַת מָה הִגִּיעַ לִיפֹן, וְנִכְנָס לְעֶסְקִים מְפּוֹקֶפֶקִים עִם הַמְּאִפִּיה הַיִּפְנִית, הַיְּאִקוּזָה. בְּשֻׁלְב מְסוּיִם, הַעֲרִים עַל רֵאשִׁי הַיְּאִקוּזָה, וְנָסָה לְגַנוֹב מֵהֶם סְכּוּם כֶּסֶף גָּדוֹל. אוֹלָם, הֵם חֲשָׁפוּ אֶת תַּרְמִיתוֹ. מִיָּד עָרְכוּ לוֹ "בֵּית דִּין שְׁדָה", וְפָסְקוּ שִׁישׁ לְהוֹצִיאָו לְהוֹרֵג בְּחָרֵב סְמוּרָאִים. כְּמוֹכֵן שֶׁלֹּא נִיתֵן לְתֹאֵר בְּמַלִּים אֶת הַחֲרָדָה שֶׁהִיְתָה מִנֵּת חֲלָקוֹ מְרַגֵּעַ שֶׁשָּׁמַע אֶת גִּזְרֵי הַדִּין, וְעַד לְמוֹעֵד בִּיצוּעוֹ.

בְּיוֹם הַמִּיוּעָד, הַשְּׂכִיבֵו אֶת אֵיל עַל הַשְּׁלַחַן הַמִּיוּחָד לְהוֹצֵאָה לְהוֹרֵג. גּוּפוֹ הָיָה כְּפוּת, וְרֵאשׁוֹ הָיָה עָקוּד, וּמוֹכֵן לְכַרִּיתָהּ בְּאַבְחַת חָרֵב אַחַת. לְפִתְעַ נִזְכַּר אֵיל בְּשִׁיעוֹר הַתּוֹרָה שֶׁבּוֹ הַשְּׁתַּתֵּף לִפְנֵי שְׁנָתִים, וּבְדַבְּרָיו שֶׁל הָרַב: "אֲפֹלוֹ חָרֵב חֲדָה מְנַחַת עַל צוֹאֲרוֹ שֶׁל אָדָם, אֵל יִתְיַאֵשׁ מִן הַרְחָמִים!". אֵיל, שֶׁעַמַּד שְׁנֵיה אַחַת לִפְנֵי מוֹתוֹ מִחָרֵב יִפְנִית חֲדָה, גִּלְגַּל אֶת עֵינָיו לְמָרוֹם וְזָעַק: "רִיבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם. בֵּא נִרְאֶה אוֹתְךָ מוֹצִיא אוֹתִי מִפֹּה! נִרְאֶה אִם יֵשׁ אֲמַת בְּדַבְּרִים שְׁלֶךְ...!". הַיִּפְנִי נִעַץ בּוֹ אֶת עֵינָיו הַצְּרוּת וְהִנִּיף אֶת הַחָרֵב... אֵיל עָצַם אֶת עֵינָיו... זָהוּ זֶה, הִגִּיעַ הַסּוּף - - - לְפִתְעַ שָׁמַע קוֹל נָשִׁי זָק בּוֹקֵעַ מִפְּאֵתֵי הַחֲדָר. הוּא פָּקַח אֶת עֵינָיו הַמְּבוּעָתוֹת, וְהַבְּחִין בְּאִשָּׁה יִפְנִית, שֶׁנִּכְנָסָה לְחֲדָר וְהַחֲלָה לְצַעוֹק: "מָה קָרָה לְכֶם! מָה פְּתָאוֹם אַתֶּם מוֹצִיאִים אוֹתוֹ לְהוֹרֵג! הֲרִי הַבְּחִין הַיִּשְׂרָאֵלִי הַזֶּה הַצִּיל אֶת חַיֵּי וְאֶת חַיֵּי יְלָדֵינוּ!".

לְאַחַר כֶּמָּה רְגָעִים הַתְּבַרֵר שָׁזוֹ אֲשֶׁתוֹ שֶׁל רֵאשׁ הַיְּאִקוּזָה, שֶׁבְּפִקוּדָתוֹ נִעְרְכָה הַהוֹצֵאָה לְהוֹרֵג. הַבַּעַל נָסָה לְבַרֵר עַל מָה אֲשֶׁתוֹ שָׁחָה, וְהִיא הַזְּכִירָה לוֹ שֶׁלִּפְנֵי חֲמֵשׁ שָׁנִים הַתְּרַחֲשָׁה רַעִידַת אֲדָמָה גְּדוֹלָה בְּעִירָם, וְהַיִּשְׂרָאֵלִי הַזֶּה הַצִּיל בְּחִירוֹף נֶפֶשׁ אֶת חַיָּה וְחַיֵּי יְלָדֶיהָ. אֵיל הִבִּיט בָּהּ בְּזוּיָת עֵינוֹ, כְּשֶׁרֵאשׁוֹ עָדָן עָקוּד, וְלֹא הֶאֱמִין לְמִשְׁמַע אוֹזְנָיו. רֵאשׁ הַמְּאִפִּיה הַתִּיעֵץ עִם אֲנָשָׁיו, וְהוֹחֲלֵט, שֶׁלִּפְנֵי חוֹקֵי הַיְּאִקוּזָה, יֵשׁ לְהַכִּיר טוֹבָה לְמִי שֶׁהַצִּיל אֶת אֶחָד מֵאֲנָשֵׁיהֶם, וְלַחֲלָץ אֶת נַפְשׁוֹ בְּתַמּוּרָה, וּמִיָּד הַתִּירוּ אוֹתוֹ וְצִוּוּ עָלָיו לְעֲזוֹב אֶת יָפוֹ. לְאַחַר שֶׁנִּצַּל בְּדַרְךָ כֹּה בְּלִתי צְפוּיָה, נָסָה אֵיל לְהַבִּין אֵיךְ הִגִּיעָה הָאִשָּׁה הַזֹּאת בְּרַגְעַ הַאֲחֵרוֹן, וְעַל אֵיזוֹ רַעִידַת אֲדָמָה הִיא דַּבְּרָה? שֶׁהָרִי, הִיא דַּבְּרָה עַל הַצֵּלָה שֶׁהַתְּרַחֲשָׁה לִפְנֵי חֲמֵשׁ שָׁנִים, וְאֵילוֹ הוּא נִמְצָא בְּמִזְרַח הַרְחוֹק פְּחוֹת מְשַׁנָּתִים...

הָרַב יוֹסֵפִי נִפְעַם מֵהַסִּיפּוֹר, וְאֵיל סִיַּם אֶת דַּבְּרָיו, וְאָמַר: "אֵיךְ שֶׁלֹּא יָהִיה, חַיֵּי נַתְּנוּ לִי בְּמַתְנָה בְּזָכוֹת הַמְּדַרְשׁ הַמוּפְלָא עַל הַחָרֵב הַחֲדָה. לְאַחַר הַמְּקָרָה הַחֲלָטָתִי לְחַזוֹר מִיָּד לְיִשְׂרָאֵל, וְלְאַחַר שֶׁהִגַּעְתִּי, הַדְּרָךְ חֲזָרָה בְּתַשׁוּבָה הִיְתָה קְצָרָה".

חַז"ל מְסַפְּרִים לָנוּ בְּגִמְרָא (רֵאשׁ הַשָּׁנָה ט"ז): "שֶׁלִּשָּׁה סְפָרִים נִפְתַּחִים בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה: אֶחָד שֶׁל צְדִיקִים גְּמוּרִים, וְאֶחָד שֶׁל רְשָׁעִים גְּמוּרִים, וְאֶחָד שֶׁל בִּינוּנִיִּים. שֶׁל צְדִיקִים גְּמוּרִים - נִכְתָּבִים וְנִחְתָּמִים לְאַלְתֵּר לַחַיִּים. שֶׁל רְשָׁעִים גְּמוּרִים - נִכְתָּבִים וְנִחְתָּמִים לְאַלְתֵּר לְמִיתָה. וּבִינוּנִיִּים - תְּלוּיִם וְעוֹמְדִים מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה עַד יוֹם הַכַּפּוּרִים. זָכוּ - נִכְתָּבִים לַחַיִּים, לֹא זָכוּ - נִכְתָּבִים לְמִיתָה".

וְצָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁרוּבֵנוֹ נִחְשָׁבִים "בִּינוּנִיִּים", שֶׁהֵם כְּאִמּוֹר "תְּלוּיִים וְעוֹמְדִים עַד יוֹם הַכַּפּוּרִים". וּמָהוּ "תְּלוּיִים וְעוֹמְדִים"?

תְּלוּיִים - עַל חֶבֶל הַתְּלִיָה, וְעוֹמְדִים - עַל הַכֶּסֶא, כְּאִשֶּׁר חֶבֶל הַתְּלִיָה עַל הַצֹּאֵר. וּבְיוֹם הַכַּפּוּרִים יַחֲלִיטוּ בְּשָׂמִים מָה לְעֲשׂוֹת אִיתָנוּ - הֲאִם לְהוֹצִיא אֶת הַחֶבֶל מֵעַל הַצֹּאֵר, אוֹ אֶת הַכֶּסֶא, חֲלִילָה...! וְלָכֵן, אִם זָכָה הָאָדָם בְּדִין, יוֹרֵד הַחֶבֶל מֵעַל צוֹאֲרוֹ, וְהוּא נִכְתָּב לַחַיִּים טוֹבִים וְלִשְׁלוֹם. וְאִם לֹא זָכָה, חֲלִילָה, אֲזִי "בוֹעֲטִים" בַּכֶּסֶא, וְהָאָדָם נִשְׁאָר תְּלוּי...!

אִם כֶּף, מָה נַעֲשֶׂה אָנוּ, שֶׁכְּלָנוּ תְּלוּיִים וְעוֹמְדִים?

הָבָה נִלְמַד מַחֲזָקֵיהוּ הַמְּלָךְ (מְלָכִים ב', כ'). כְּאִשֶּׁר הַנְּבִיא יִשְׁעִיָה בָּא אֵלָיו, וְאָמַר לוֹ: "צוּ לְבִיתְךָ כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תַחֲיָה" (עַל שֶׁלֹּא הִתְחַתֵּן, וְלֹא עָסַק בְּפָרִיָה וּרְבִיָה), עַל-כֶּף עָנָה לוֹ הַמְּלָךְ חֲזָקֵיהוּ, שֶׁכַּעַת מוֹכֵן הוּא לְהַתְחַתֵּן וְלַעֲסוֹק בְּפָרִיָה וּרְבִיָה. בְּתַגּוּבָה, עָנָה לוֹ הַנְּבִיא: כֶּבֶר נִגְזְרָה הַגְּזִירָה, וְאַתָּה תָּמוּת.

מִיָּד אָמַר לוֹ הַמְּלָךְ חֲזָקֵיהוּ לְנְבִיא: "כִּלְה נְבוּאָתְךָ וְצִא! שָׁכֵן, כֶּף מְקוּבְּלָנִי מִבֵּית אַבָּא, שֶׁאֲפִילוֹ חָרֵב חֲדָה מוֹנַחַת עַל צוֹאֲרוֹ שֶׁל אָדָם, אֵל יִמְנַע עֲצָמוֹ מִלְּבַקֵּשׁ רַחֲמִים!".

וְאִכּוֹ, מִיָּד כְּתוּב: "וַיִּסַּב אֶת פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל ה'... וַיִּבְדַּח חֲזָקֵיהוּ בְּכִי גְּדוֹל" - זָעַק מִקִּירוֹת לְבוֹ, וּמִיָּד נַעֲנָה, וְחָזַר הַנְּבִיא וּבִשֵּׁר לוֹ, שֶׁהוֹסִיפוּ לוֹ עוֹד 15 שָׁנִים שֶׁל חַיִּים.

רְבוּתִי, כְּלָנוּ עוֹמְדִים עַל הַכֶּסֶא, כְּשֶׁהַחֶבֶל עַל הַצֹּאֵר. עַל-כֵּן, הָבָה נִזְעַק וְנִתְפַּלֵּל מִקִּירוֹת הַלֵּב לְאֲבִינוֹ שֶׁבְּשָׂמִים, מְלָךְ מְלָכֵי הַמְּלָכִים, שֶׁיַּחְתְּמוּנוּ לַחַיִּים טוֹבִים וְלִשְׁלוֹם, וְלִגְאוּלָה בְּמַהֲרָה, אָמֵן.

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!